

F

FABERT, Abraham de

Obrađeno sve krivo. Čovjek je ratovao od svoje četrnaeste godine kao kadet pod vojvodom od Epernona, po svima ratištima od Flandrije do Italije. Osvojio je nekoliko tvrđava, a kao guverner Sedana pokazao se dobrim organizatorom.

FABIAN, Gábor

Ostaje. Kad se već navode njegovi prijevodi, trebalo je reći da je preveo i Cicerona i Horacija. Međutim treba revidirati naš alfabetar Hungaricae. Ne vidim razloga kad je ušao Gábor, zašto da ne uđe šest ostalih Fabiána, isto tako važnih u kulturnoj historiji i književnosti Mađarske, kao i ovaj.

FABIAN SOCIETY

Nisam siguran da se nalazi u alfabetaru. Da li je ovo udruženje Fabievaca uopće obrađeno? Pokrenuto od jedne grupe konzervativnih intelektualaca, u borbi protivu marksističke grupe Democratic Federation. Glavna lica Fabijevaca G. B. Shaw, G. H. Wells, Sydney Webb i t.d. Da se ne zaboravi.

FABRE d' EGLANTINE, kao primjer jakobinskog nouveau richea. »Il pleut, il pleut bergère«! Danas motiv za suvremene komediografe, taj njegov šlager bio je veoma popularan za vrijeme revolucije. Komediograf. Stvaralac republikanskog kalendara. Giljotiniran.

FABRE, Jean-Henri

Kao što je redigirano: »Poznat po svom pomnom i sustavnom promatranju života insekata. Pisac uspomena: *Souvenire entomologiques*«.

Febre kao jedinica. Ima ih čitava galerija romansijera, dramatika, kompozitora, političara, plemića s atributima, na pr.: Fabre d'Eglantine tvorac republikanskog kalendara, komediograf i t.d. i t.d.

FABRICIUS HILDANUS (Fabry Wilhelm)

Najpoznatiji njemački Kirurg Renesanse. Radio u Kölnu i t.d. i t.d. Fabricia ima sva sila. Ne znam po kome kriteriju ih uvrštavamo?

FABRICIUS, Jan

Kao što je redigirano. Motivi njegovih drama većinom su iz života istočne Indije, gdje je proboravio oko 40 godina. Navode se četiri djela po naslovima: *Enzaam; Totok en Indo; Dolle Hans; Lasmi*. Onda se kaže da ostale drame prikazuju građanske krugove. Da li su ova četiri djela navedena u malajskom originalu drame ili su to romani, to se ne kaže. Osim toga, zaista nije važno da se citiraju apstraktni naslovi, nego da se kaže u čemu je stvar? Kakav je

to bio dramatičar? Živio je u kolonijama. Da li propovijeda kolonijalizam ili ga poriče? I t.d. i t.d. Budimo konkretni.

FABRIKA

Da se ne zaboravi fabrica ecclesiae (pare, fondovi, način sticanja novaca propagandom i reklamom, relativno važno sredstvo od koga Crkva živi).

FABRIZI, Nikola

Da se provjeri da li je potrebno da ostane? Ako da, onda kao što je redigirano.

FABULACIJA

Književno figurativno izražavanje u okviru koga se nepostojećim i imaginarnim pojavama pridaje puna i ozbiljna vjerodostojnost kao da su doista stvarni.

FABULARIJA

Dolazi prije fabulirati. Da se ne zaboravi: fosili eocena.

FABULIST

Čovjek koji trabunja; pisac priča.

FABULOZNO

Nešto što je neistinito, što se podudara sa zamišljenom neistinom, što nije vjerodostojno, prelazeći granicu prividne istinitosti; izvanredno, začuđujuće po svojim gotovo nevjerovatnim svojstvima; fabulozna mogu biti umjetnička djela, historijski periodi, sa prizvukom ushita i čuđenja, ali isto tako i u odbojnom smislu kao ocjena nevjerovatnih, više od toga neuvjerljivih: fantazama, kad se nešto odbija kao neodgovorno buncanje.

FABVIER, Charles Nicolas, baron

Molim da mi se javi tko je obradio ovu jedinicu. Potpuno nepouzđano lice, kome ne treba dopustiti da barata francuskim historijskim tekstovima. Na sve moje interpelacije, na koje nisam dobio odgovora, molim da mi se odgovori sumarno sa jednim jedinstvenim pregledom. Ad Fabvier.

Čovjek postaje liberal, a kao takav sumnjivo lice i dolazi pred sud, koji ga sudi i degradira na pola plate, te se kao takav pomalo bavi zavjereničkim poslovima protiv Bourbona, emigrira u Španiju, i sa helenističkim patriotima brani Atenu 1827 od Rešid-paše, kao general. Poslije Julske revolucije vraća se u Francusku, postaje maršal, glavni nadzornik infanterije, 1845 pair, reorganizuje vojsku u Danskoj i t.d.

FACTA, Luigi

Predsjednik vlade god. 1922, koji je svojom subjektivnom bespomoćnošću mnogo doprinio zauzimanju vlasti po Mussoliniu. Trebalo bi nešto reći o profilu toga političara. Predati ga Jugoslavicu na obradbu, ukoliko tamo nije obrađen. Ostaviti ga u evidenciji.

FAENZA (Fayence) keramika.

FAGOT

Ilustrirati. Što znači da zvuk fagota često prelazi u karikaturu i da mu »zbog toga često povjeravaju groteskne melodije«?

FAGUET, Émile

Kritik. Pisac studija o liberalizmu, antiklerikalizmu, pacifizmu.

FA-HIEN (Fa-hsien)

Budistički hodočasnik? Kakav? Kitajski. Prvi je otputovao u Indiju preko Kašmira, a vratio se morem. Prvi je dao dokumente o antičkoj Indiji.

FALHLBERG, Konstantin

Briši ono »prvo sintetično sladilo«! Dosta je da je otkrio saharin. To je sve samo po sebi veoma jasno.

FAIN, Agathon Jean François, baron

Bio sekretar arhivista Napoleonov i to ne god. 1813 nego od god 1806 do 1815.

FAIYUM (FAYUM)

Fayoum (el), od egipatskog Phiaonuma, more, jezero; egipatska provincija u gornjem Egiptu, na istočnoj obali Nila, 1734 km². Glavno mjesto Fayoum, ili Medinet el Fayoum. Čitava pokrajina je eliptična depresija usred Libijske pustinje, koja ponire do 43 m ispod morske površine. Na dnu te depresije nalazi se jezero Birket el Keroun, 40 km dugo. Historija ovog pustinjskog pojasa od faraonskih i rimskih vremena pa sve do danas, s ozbirom na serijsko navodnjavanje i na propadanje irigacionih kanala, upravo u ovome slučaju nije tako neznatna te joj ne bi trebalo posvetiti punu pažnju. Nil je sa ovom Fayoumskom depresijom spojen Bar Juzuf kanalom, i tako je 40 km dugo jezero Birket el Keroun spojeno s nilskom maticom. Ovo jezero Birket el Keroun je ocjedešina nekadašnjeg antičkog velikog vještačkog jezera Moeris. Uslijed navodnjavanja, ta je kulturna pustinjska ploha posuta naseljima, proizvođači goleme količine pamuka, žita, konoplje kroz vjekove. Staro antičko egipatsko jezero Moeris (mer-uer, grč. *moiris*). Amenemhet III. egipatski vladar ovoga kraja uzdigao je sistemom navodnjavanja čitavu ovu zonu na visok kulturni stepen. U starohelenskim putopisima zovu Amenemheta III kraljem Moirisom. Današnje jezero Birket el Keroun samo je ostatak velike plohe. II Lahun bar Jusuf, naselje kod nilske brane sa piramidom Sesostrisa II. Amenemhet III (grč. *Amenemes*) četvrti kralj dvanaeste dinastije, graditelj je piramide Dašur-Havara. Sa poznatim u historiji hramom Labyrinth! Ovaj Labyrinth spadao je među sedam svjetskih čudesa u piramidi kod Dašur-Havare. Kretska Labyrinth bio je samo imitacija ovog Labyrinth.

Kaže referent u petome retku svoga teksta da se »u blizini jezera nalaze ruševine antičkog naselja Crocodilopolisa«. Taj se grad zvao Caesarina, Heraklopolis, ili Arsinoopolis, i bio je centar bogatstva i civilizacije u Egiptu u helenskom periodu. Još je pod arapskom okupacijom vegetirao, a zatim se felahizovao i potpuno propao pod Turcima. Ivančica.

FAJTI HRB

Da vidimo Jugoslavensku. Da ostane u evidenciji. Kakve su to bile »velike borbe u maju 1917 između talijanskih i austrougarskih armija«?

FAKARAVA

Ne znam što to znači: Francuski stol? On spada u okvir neke kolonijalne zone. Da se odredi tačno.

FAKIR

Kao što je redigirano 5, 6, 7 se briše, upotpunjuje se sa fakirizmom kao jedinicom, prepisite iz Laroussea sve glavne podatke o fakirizmu.

FAKOLIT

Ćitiram: »Magnetska stijena u litosferi, kada se ona u obliku leće utisnula između slojeva u sinklinalama i antiklinalama«! Magnetski stil, bez ikakve magnetske snage.

FAKSIMILE

Od lat. *facere simile*. Kao što je redigirano: Tačna reprodukcija, rukopisa, slike i t.d. izražena litografskim ili fotomehaničkim postupkom. Red 4 i 5 se briše.

FAKULTATIVAN

Da se ne zaboravi stanica ili postaja po želji putnika; uslovna stanica samo u slučaju potrebe.

FALCONIERI (poznata vila kardinala Rufinija).

FALGUIERRE

Kipar, Carpeauxov đak naturalista, fabrikant svih mogućih bysta i spomenika, gotovo svih poeta XIX st.

FALIERI, Marino, mletački dužd. 1354 bitka kod Zadra; kao zavjereniku protivu senata, otkotrljala mu se glava niz stepenice.

FALKENHORST, Nikolaus von

Kao što je redigirano: Osuđen 1946 od engleskog suda na smrt kao ratni zločinac, pomilovan na robiju, 1953 pušten na slobodu. Ima cijela serija isto tako slavnih njemačkih generala: Falkenhausen, Falkenhayn, Falkenstein i t.d. i t.d. Što je s njima?

FALKLANDSKA BITKA

Da se dopuni po materijalu iz Pomorske! Šta je radila njemačka eskadra pod Speom kod Falklanda? Kako je tamo dospjela? Njemačka eskadra pod viceadmiralom Speom doplovila je od Magellana, pošto je potopila brodove britanskog admirala Craddocka kod Coronela. Kako su krstarice *Scharnhorst* i *Gneisenau* dospjele do Coronela i šta su prije toga radile na Tihom oceanu? Sve je to važno, jer je Falklandska bitka finale jedne dugotrajne anabaze, koja je počela u augustu 1914.

FALKLANDSKI OTOCI

Bitka kod Falklanda 8 XII 1914, važan je datum u novijoj historiji ratova. U njoj nisu pobijedili nikakvi Englezi, kao kolektiv. Kad se već navode krstarice *Scharnhorst*, *Gneisenau*, *Leipzig* i *Nürnberg*, neka se navedu jedinice britanske flote. Vidi Pomorsku!

FALLA, Manuel de

Kao što je redigirano. Djelovao u Parizu, u Granadi, 1939 emigrirao u Argentinu. Pod utjecajem C. Debussyja, P. Dukas-a, M. Ravel-a, Falla u svojim kompozicijama povezuje nacionalne španjolske (andaluzijske) i imperijalističke elemente? – U tekstu govori referent o impresionističkim elementima. Španjolski ili andaluzijski elementi mogu biti isto tako imperijalistički.

FALLIÈRES, Clement Armand

O predsjednicima republika valja uvijek dati neki rezime njihove vladavine. Pod predsjedništvom Fallièresa odvojena je crkva od države, poništena definitivno Dreyfusova osuda po kasaciji, i primijenjena mobilizacija kao sredstvo državnoga nasilja za svladavanje masovnih štrajkova.

FALLOPIA (Gabrielle), 1523–1562. Čuveno ime padovanskog anatoma! *Oservationes anatomicae*! Stvar je važna.

FALSETTO

Da se prestilizuje: Viši ton muškog glasa, kome se boja odvaja od normalnog zvuka ili tako nekako. Citat: »Naziv za takav način pjevanja, pri kome muškarci svoj prirodni pjevački mehanizam mijenjaju u ženski«, ta definicija ovog prirodnog muškog pjevačkog mehanizma, koji se mijenja u ženski mehanizam, koji nije prirodan, i to tako da muškarci »svoje glasiljke učine prividno kraćim, tanjim i oštrijim«, čista je zbrka. Što znači »činiti glasiljke« ili učiniti ih prividno kraćim, tanjim ili oštrijim?

FAMAGUSTA

Centar Levanta na Cipru. Važna stratejska tačka u okviru venecijansko-turskih ratova kroz vjekove.

FANATIK

Da se ne zaboravi Fanatizam.

Pretjeran zanos, koji se objavljuje nasiljem, okrutnošću, netrpeljivošću za postignuće svojih ciljeva, u raznim oblastima duha, umjetnosti, nauke ili vjerskih i političkih organizacija. Vjersko ludilo Belloninih svećenika u antičkom Rimu, koji su od zanosa kidali svoje vlastito meso i razdirali svoje rane, krvareći javno u uličnim povorkama, prigodom svetkovina u čast boginje rata. Fanatizam je sklon često i samouništenju, samo da bi razorio ono što poriče.

FANATIZAM

Slijepa gorljivost, koja tjera čovjeka da se za uspjeh svog religioznog, političkog uvjerenja služi nasiljem. Okrutna netrpeljivost spram bližnjih, koja se objavljuje silovito u nasilnim postupcima uslijed lične privrženosti jednom čovjeku, vladaru, organizaciji, ideji ili artistskoj koncepciji.

Već sam etimon od lat. *fanum*, hram posvećen nekom božanstvu, tumači postanak pojma, koji se podudara sa svetim bunilom svećenika, božica Cybelle i Bellone, koji su u deliriju čupali vlastito meso i razdirali svoje žile. Uznemireni oblici bilo kakvog zanosa (vjerskog ili političkog). Žrtvujući sebe fanatik se često koncentriše na bezuvjetno uništenje svoga protivnika. Fanatici u antičkom Rimu, zaognuti crnim tkaninama trče ulicama naoružani sjekirama i noževima, uz pratnju bubnjeva, ludujući masakriraju sami sebe, i t.d. i t.d.

FANDANGO

Hoćemo li donositi grafičke faksimile fragmenata pojedinih muzičkih motiva?

Fandango, obično ga pleše jedan par, koji brzim ritmičkim pokretima ruku i ustreperenim načinom igre dočarava nemir originalnog zanosa. *Don Huan* od Glucka. *Caprice espagnol* od Rimsky Korsakova svršava fandangom. Hoćemo li ostati kod kitica, kad plesači miruju? Opasna riječ, pogotovo u istočnim krajevima našega jezika.

FANFARA

Onomatopejski naziv, kojim se imitira zvuk trube. Citira se *Fidelio*, a što je s *Aidom*?

Fanfara je osim toga vrsta orkestra, koji je sastavljen od limenih instrumenata (truba).

FANFARONE

Da se ne zaboravi fanfara, fanfaronata (od španskog fanfaron). Fanfaron, čovjek koji glumi neku ulogu iznad svojih snaga, pretjerujući riječima i precjenjujući svoje sposobnosti.

FANTASMAGORIJA

(*Phantasma* – *agorein* – grč.: priviđenje – govoriti). Vještina dočaravanja sablasti i raznovrsnih priviđenja optičkim sredstvima. Njeguje se u Evropi od XVII st. Priviđenja dočaravaju se obično projekcionim aparatom, s pomoću čarobne svjetiljke (*laternae magicae*), tako da se konture đavolskih i mrtvačkih prikaza javljaju na platnu kao sjenke. Fizičar Robertson prvi se bavio tim poslom obrtimice u Parizu, sa vrlo velikim uspjehom (1798). Taj Robertsonov izum pretvorio se kasnije u raznovrsne rekvizite panorama i panoptikuma: ukleti dvorci, paklene vizije, đavolski likovi, vampiri, podzemni svjetovi, otvoreni grobovi, lubanje i t.d.

FANTASTIČNO

Plod uobrazilje; nešto što je stvoreno maštom. Fantastična priviđenja, priče, likovi, nemani, prekogrobne pojave i t.d. Fantastika njeguje se u književnosti kroz vjekove, u pričama, novelama, baladama i epskoj poeziji svih naroda i epoha. U ikonografiji od Asirije i Egipta, preko Antike do Gotike i evropskog Srednjeg vijeka (H. Bosch, Brueghel, – James Ensor, – nadrealizam, Chagal, Dali i t.d.). Od fantastičara u evropskoj književnosti: Hoffmann, E. A. Poe, Gérard de Nerval, Goethe, Hugo, Bürger i t.d. U našoj narodnoj književnosti, u poslovicama, u poeziji i t.d.

FANTAZIJA

Od grč. *phantasia*, slika, priviđenje, hirovitost uobrazilje, sposobnost za imaginaciju.

U grafičkoj struci Francuzi zovu fantazija onaj tip slova, koji se kod nas zove grotesk.

Fantazija u literaturi, likovnim vještinama, u slobodnoj igri uobrazilje, na ivici stvarnosti bez obzira na bilo kakvu mogućnost ostvarenja te lepršave igre misli i slika. Takva igra fantazije zavodi čovjeka do nastranosti u mišljenju i u pogledima, kad inspiracija gubi svaki dodir sa stvarnošću pretvarajući se u proizvoljno bulažnjenje.

Fantastičnost u književnosti, u muzici, u likovnim oblastima. Fantazirati, predavati se jalovim snovima, obmanjujući se da je nešto bilo, da jeste ili da će biti čega nije bilo i čega nema. Fantasmagorija, od grč. *phantasma*, prikaza i *agoreuein*, govoriti, dočaravati, obmanjivati sebe ili druge, dozivati vještačke prikaze, uznemiravati maštu projekcijama dijaboličkih ili mrtvačkih motiva. Robertsonove seanse (1798. aprila u Parizu) izazvale su silan odjek, kao prva pojava vještačkih fantasmagorija. U dvoranama presvučenim crnom tkaninom tu su se dočaravale prikaze iz repertoira sredovječnih svetih igara.

Fantastično (grč. *phantastikos*), nešto što je nastalo od fantazije. Priče, slobodne i nevezane varijacije u muzici ili u slikarstvu. Hoffmannove priče, Edgar Poe, Nodier, Nerval, Goethe, Hugo i sve što se danas zbiva između futurizma i apstraktnog slikarstva.

FANTAZIJA

Da se ne zaboravi fantazija, kao arapska vojnička igra. U ikonografiji: Delacroix, Fromentin i t.d.

FANTIN-LATOUR, Ignace Henri Joseph, Theodore

Da se doda: »Đak svoga oca slikara Teodora i Courbeta«!

Time smo apsorbirali Fantin-Latoura Theodora, koji ne treba da bude posebna jedinica.

FANTOM

Sve mitske legende vrve fantomima, prikazama živih bića ili pokojnika, koji se javljaju kao sablasna priviđenja, utjerujući strah u kosti pokoljenja. Sugestivna moć magije i čarolija, kroz vjekove toliko je razdražila uobrazilju čovjeka, da je kroz duge historijske periode zaista vjerovao u postojanje prikaza, koje se javljaju kao predznaci nesreće, zla i kobnih slutnji, predskazujući strahote i pogibije svakojake. Ljudi su se branili od uticaja ovih demonskih sila isto tako čaranjem. (Vidi magija, uroci i t.d.)

FARINA

»Sada obično zamijenjenu sa pulvis (prašak).« Kada – sada?

FARINACCI, Roberto

Kao što je redigirano. U aprilu 1945 strijeljan po partizanima u Milanu.

FARINATI, Paolo

Pričamo priče, često puta potpuno suvišne, a to da je Farinati surađivao s Veronesom, prešućujemo. Recite kako je radio: grubo je preuveličavao tonove, kontrapunktirao, tvrdo i t.d. i t.d.

FARMACEUTSKA TEHNOLOGIJA

Farmaceutska tehnologija ide svakako pod Tehnologija farmaceutska. Kako se ovdje javlja termin »galenskih lijekova«, a taj se javlja često, a mi Galena još nismo imali i nikome to ime ne govori mnogo, trebalo bi objasniti što su to galenski lijekovi.

FARMACIJA

Tko je autor? Citiram: »Struka koje se pripadnici farmaceuti bave nabavom, izradom, istraživanjem i izdavanjem lijekova«.

Ova nauka o priređivanju lijekova zaslužila je i bolji apotekarski tekst. Opet galenski lijekovi, objašnjeni, dakako, potpuno krivo.

FARMAKOGNOZIJA

Kad se već spominje Farmakognoški zavod u Zagrebu (1896), šta je sa sličnim zavodima u Ljubljani, Beogradu i t.d.?

FARNESE

Palazzo Farnese. Pavao III papa Alessandro Farnese. Njegova antička zbirka! Farnesina, Rafael.

FARQUHAR

Citiram: »Skupina britanskih otočića u Indijskom oceanu«. Dosta nam je tih otočića. Kako stoji s njima danas?

FARSA

Citat: »Nadjev u kuharstvu«! Taj nadjev zove se kod nas fila. Filuje se paprika ili pile, ili kolači, a fila se priređuje od isjeckanog mesa začinenog mirodijama ili od isjeckanog zelenja, i t.d. i t.d. U prenesenom smislu, sredovječni komad (zaparena fila), koja se javlja u međuigri ozbiljnih crkvenih prikazanja, da bi se nasmijavanjem publike privukla pažnja svjetine za dosadne crkvene komedije. Farse su bile sastavljene kao ludorije, bufonerije ili burleske u svrhu da se tjera šega i da se izazove smijeh.

FARUK I.

Briše se. Ostavlja se za Egipat, ukoliko nije tamo spomenuto, za revoluciju u Egiptu, Naser i t.d.

FASCI! Da se ne zaboravi.

Od tal. *fascio*. (Fasci dei lavoratori), 1893 na Siciliji, divlje pokretne grupe besposlenih i slabo plaćenih rudara i zemljoradnika, pod vodstvom Falice Giuffrida, pod fašizmom karikatura i demagoška prevara pod istom firmom, koja je devedesetih godina prošlog stoljeća imala progresivan i revolucionaran karakter.

Fasces: fascellus, fascis, snop i sve što je u vezi sa liktorskim fascesima.

FASCINACIJA

Dolazi ispred fascinirati.

Način, kako se opsjenjuje čaranjem, bakanjem, umjetničkim trikovima, likovnim vještinama, izazivanjem senzacija, ljepote, zanosa i t.d. Isto tako pogledom koji usmrćuje, donosi zlo, zmijskim pogledom i t.d.

FASTI NE FASTI DIES. U prenesenom smislu.

FAŠIZAM

FATALIZAM

Pogled na svijet sazdan na vjerovanju u moć usuda. Svi su događaji unaprijed određeni po nekoj vrhunaravnoj i neponjatnoj sili. Razrađen kao misaoni i vjerski sistem, kroz vjekove i civilizacije, fatalizam javlja se pod raznim nazivima i pojmovima, kao neminovan metafizički zakon, koji upravlja svemirom. Propovijedajući nemoć ljudske volje i dokazujući jalovost ljudskih napora, fatalizam služio je kroz historiju kao sredstvo za uspavljanje mnogobrojnih pozitivnih pobuna i ometao zdrave razumne poticaje, podređujući čovjeka i njegovu sudbinu uticaju viših, sudbonosnih (fatalnih) sila. Istočnjačka i muslimanska pasivnost primjer je fatalizma vulgarnog, a Spinozin i Leibnizov sistem filozofskog, panteističkog.

FATA MORGANA

FATIMA

Orijentalistika nam je hipertrofirana! Niti Jugoslavenska je nema toliko, premda vrvi turcizmima sviju vrsta.

FATIMIDI

Čuvena muhamedanska dinastija; potomci Fatime, kćerke Muhamedove, 900 – 1171. Osvajači sjeverne Afrike, Egipta, Sicilije, Sirije, Damaska i t.d. Emiri, kalifi kroz generacije.

Svojim klanjem kršćana na Srednjem istoku, a naročito u Palestini, kalif Hakim izaziva Križarske vojne.

FATMA, Aliye hanum

Kao što je ispravljeno. Turska književnica, prva žena koja se pojavila kao pisac i t.d. Nedosljednost naših metoda: kaže se da su joj poznati romani iz carigradskog porodičnog života *Razgovor* i *Udi*. Razgovor je razgovor i ne citira se u turskom originalu, a »Udi« prevedena je kao sviračica na lutnji.

FATNIČKO POLJE

Uporedite s Jugoslavikom. Da ostanemo dosljedni treba vidjeti pregledno koja sve to polja donosimo a koja ne.

FAUL

Kao što je redigirao, najprije foul. Red 4, 5, 6 se briše, jer je sve rečeno već u definiciji.

FAULKNER (Falkner), William

Kao što je redigirano.

Generalna napomena o američkim piscima. Pod Bujasovim potpisom. O ovim se piscima govori relativno malo, a bibliografski navodi u svakom su slučaju hipertrofirani. Kod Faulknera navodim kao primjer – romani pet redaka bibliografija, novele četiri reda bibliografije, svega devet spram 25 redaka teksta.

FAUN, faunalije, luperkalije.

FAURE, François Felix

Trgovac u Havreu. Kao što je dodato, saveza sklopljenog u Cronstadtu. Pod njegovim predsjedništvom Treća republika osvojila je Madagaskar.

FAURE, Gabriel Urbain

Bilo bi uputno da se kaže u čemu je naročito značenje Faureovo u okviru suvremene francuske muzike. On je sa kultom francuske muzičke tradicije, u sjeni Couperina i Rameaua uspio da emancipira francusku muziku od njene vagnerijanske krize, koja nije bila neznatna i koja je zahvatila osim muzičkih i mnoge druge književne i likovne krugove kao moda ukusa, kojoj nisu uspjela da odole čitava dva pokoljenja francuskih artista.

FAUSSE RECONNAISSANCE, FAUSSE COUCHE, FAUVES

FAUST

Kao simbol čitave jedne epohe. U literaturi i u ikonografiji.

FAUX-BOURDON

Ne slažem se sa višeglasjem, sa popijevkama, sa dionicama i t.d. Sve je to pitanje neuralgično, jedne terminologije, koja se ne će nažalost roditi ni u okviru ovih naših edicija. Ovdje se grafički citira Faux-Bourdon! To je pravilno. To bi trebalo sistematizovati kod svih primjera.

FAVORIT

Od latinskog *favor*!!!

Dionik nečije dobronamjerne sklonosti; ljubimac majčin, publike, vladara ili bilo kog drugog lica na položaju. Na feudalnim dvorovima favoriti su, kao prevejani laskavci, igrali veoma često važne političke uloge, iskorištavajući simpatiju ili sklonost vladara u vlastitu provid; favoritkinje kao milosnice vladara isto tako.

Favorit, način rezanja brade: zalisci, kotleti.

FAVORIZIRATI

Postupati s nekim s naročitom sklonošću, koja prelazi u nekritičnu slabost. Isto tako umilostiviti nekog obasipanjem simpatija i raznih društvenih prednosti.

FAVOSITES

Generalna napomena:

»Najpoznatiji tabulatni koralj«! Rečeno je da se svi superlativi brišu.

FAY, András

Hungarica nam ne vrijedi. Ovaj, po nama, mađarski književnik naprednih tendencija ušao je u književnu historiju mađarsku više po tome, što je bio ekonom, provincijalni veleposjednik, u čijem je vinogradu Vörösmarty ispjevao svoju čuvenu pjesmu *Pjesmu iz Fóta*. Osnivao je čovjek banke, jednu od njih koja mu spada među najznamenitija djela »Pesti Első Hazai Takarékpénztár«, koja je 1912 oktobra mjeseca za nominalnu vrijednost od 60 Forinti jedne dionice plaćala dioničarima 17.000 Kruna! Kao Széchenyi-evac svakako je spadao među filozofe »Gaya-sienza« mađarske ekonomike. To je, samo po sebi, bilo »napredno«, iz bankarske perspektive. Knjige mu nisu vrijedile ništa, beletristički. Spada u tendencioznu prozu, koja propovijeda ekonomski prosperitet »Nacije« – sa jednom jedinom idejom: stvaranje mađarskog građanskog prosperiteta. Bio je političko-ekonomski publicista, koji se isto tako intenzivno zanimao bankarskim pitanjima, a naročito pitanjem za osnivanje Instituta za životno osiguranje. Drame su mu sve propale, jer je i u teatru isključivo vidio samo prividno sredstvo. Izgubio sam prilično mnogo vremena na ovu neznatnu ličnost samo zato, da bi skrenuo pažnju kako naše formule mogu često puta da zavedu čitača u opasnu bludnju.

FAZANI, GNJETLOVI

Iz kulinarskih vještina, nemamo gotovo ni jednog teksta, a i kada se govori o jelu piše se takvim drvenim jezikom, da čovjeka prođe svaki apetit. Kod fazana kao pečenke trebalo bi spomenuti, kako se sprema, gdje se sprema, gdje se nadjeva lardiocom ili slatkom alanicom, kako se kupa u raznim sokovima i esencama, u maslu ili u masti, kako se probada raznim mirodijama, kako se biberiše, kako se zamata u hartiju ili u pergamene, kako se nježno soli, kako se pere limunom, kako se tiho peče u kastrolama i kako se naročito servira za sladokusce među koje ne spadaju ovi naši kulinarski autori nikako.

FAZONA

Od franc. *façon*, dakle, fazona, a ne fazona od latinski *facere, factio*. Način djelovanja ili oblikovanja. Spoljna prividnost izgleda neke osobe ili pojave. Način vladanja i društvenog saobraćaja.

FAZY, Jean Jacob reč. James

Osnovao *Journal de Genève* 1826. Da se prestilizuje ovako: Živio u Francuskoj, konspirirao kao karbonar, djelovao u opoziciji protivu vlade Louis Philippea, pokrenuo

1837 u Ženevi *Revue de Genève*, izabran u Veliko Vijeće 1848, inicijator pobune koja je 1846 oborila konzervativnu vladu, glavni autor švajcarskog demokratskog ustava od 7.VI. 1847, do 1864 na čelu vlade.

FEA, Carlo

Talijanski arhitekt, važan kao prevodilac Winckelmann, da se ne zaboravi.

FEARING, Kenneth

»Doba ekonomske depresije« (red 2, 3). Kakva depresija, koje godine, iz kojih razloga?

Kolokvijalizam? Da se objasni.

FEBRUARSKA REVOLUCIJA, 24. II. 1848.

FEDALA

»Mala luka u Francuskom Maroku«! Rečeno je da se svi atributi brišu. Francuski Maroko nije više Francuski Maroko. Rečeno je da se ti podaci provjere po stanju fakata sa onim datumom kada svršava redakcija.

FEDČENKO, Aleksej Pavlovič i FEDČENKO LEDENJAK.

Dvije jedinice, koje treba povezati u jednu. Kakvog smisla ima: »Fedčenko ledenjak, najdulji ledenjak na zemlji, dug 76 km,« a pod Fedčenko, Aleksej: »Golemi ledenjak u sjeverozapadnom Pamiru.« Jedna jedinica slijedi iza druge potpuno bezrazložno odvojeno. Neka se pod Fedčenko Aleksej kaže, da je najdulji ledenjak na zemlji, dug 76 km, u sjeverozapadnom Pamiru, dobio ime po A.P. Fedčenk.

FEDERACIJA, FEDERATIVNO i t.d.

FEDERZONI, Luigi

Relativno važno lice. Kad se već spominje da je god. 1913 bio u parlamentu »član krajnje desnice«, neka se kaže stvarno o čemu se radi, kojoj je stranačkoj grupaciji pripadao i na kojoj programatskoj bazi. Čovjek je postao predsjednik talijanske akademije – acont? Važno fašističko lice. Mislim da je umro.

FEDIN, Konstantin Aleksandrovič

Citiram: »Postavlja problem odnosa inteligencije prema revoluciji«? Kako ga postavlja? Koje inteligencije? Prema kojoj revoluciji? Konformistički ili nonkonformistički? Što znači da netko za Prvog svjetskog rata živi u Njemačkoj? Fedin bio je trabant, »papučik«, literat u pravom smislu riječi, kaligrafista, bez većeg značenja. Pregledajte Rusku enciklopediju. Suvišno citiranje tolikih djela u originalu, sve ostaje apstraktno.

FEER, Emil

1864 rođen. Vjerojatno nije živ. Kao što je redigirano.

FEIERBERG, Mordehaj Seev

Ili je hebrejski pisac ili židovski? On je po svoj prilici bio »jidiš«. Što znači: »Opisuje borbu starije i mlađe židovske generacije«? O kakvim se principima radi? U kakvom ambijentu? Koje su to generacije? Cionističke, asimilatorske, jidiš, socijalističke i t.d. i t.d.

FEIJOO y MONTENEGRO, Benito Jeronimo

Španjolski književnik i filozof, pa odmah zatim opet »prvi značajni književnik i filozof«. Kao što je ispravljeno: benediktinac, boreći se protiv praznovjerja i zabluda, nastoji izmiriti vjeru i modernu racionalističku misao.

FEINBERG (Fejnberg), Samuel Jevgenjevič

Generalna napomena

Neka se odredi već jedamput netko tko će iz svih naših tekstova sistematski ukloniti sve ove fraze kao »jedan od najistaknutijih« i t.d. »U početku«, »Zatim«, »Kasnije« i t.d. Isto tako sve superlative i t.d. Kao što je redigirano.

FEISAL al HUSAIN v. Faisal

Ili Feisal ili Faisal, ali bez uputnice, i da se obradi odmah.

FEITH, Rhijnvis

Nemam pojma treba li da uđe ili ne. Pisao je liriku i tragedije. Pod utjecajem Goethea? Molim da mi se naznače referenti.

FEJÉR

Prije svega pitanje je da li danas uopće postoji kao županija? Osim toga, kad je već donosimo kao posebnu jedinicu, i kada je riječ o jednom prostoru od 4008 km² sa jednim stanovništvom od 300.000 do 400.000 i više hiljada ljudi, sa takvim glavnim gradom kao što je Székesfehérvár, onda s obzirom na mnogobrojne i raznovrsne palanke i trgovišta, koja donosimo iz raznih zemalja, ostajemo u neproporciji.

FEKALIJE

Ne znam zašto idu pod gnojivo. Ili da se brišu, ili da se obrade.

FELDKIRCH (stara Clunia)

Ako je već Clunia, zašto stara? Zašto ne rimska, ako je rimska? Kod Feldkircha 22. III. 1799 poražen je Massena po austrijskim četama pod generalom Jelačićem.

FELD-WEBEL, FELDZEUGMEISTER, FELDMARŠAL

FELLENBERG, Philipp Emanuel

Citiram: »Učestvovao u političkom životu«... Potpuno apstraktno. Kad se već ističe, da je učestvovao u političkom životu, recite kako je učestvovao. Navodi se da je »pedagog i poljoprivrednik«. Ako je to bio zaista, suvišno je da se ponavlja, da je »pisao o poljoprivrednim i pedagoškim problemima«.

FELLOWSHIP, FELLOW, član univerzitetske zajednice, tradicionalna titula za viši studentski čin u aristokratskim koledžima.

FELZITSKA STRUKTURA STIJENA

Sve naše petrografske nakarade su »uhodrapatelna rabota«!! Kakvo je to prosto oko, kojim ne možemo odrediti mineralne sastojke – kojoj t.j. sitnozrnastoj stijeni. Takvu stijenu nazivaju felzit, kojoj ne možemo odrediti mineralne sastojke prostim okom. Sferolitična, kryptokristalinska mješavina otroklasa i kvarca. Kakav je odnos porfira spram te mase. Mikrofelzit, ide pod porfir. Vidi porfir.

FELJTON

Bilo bi dobro da se kaže nešto o historijatu feljtona. Pod Konzulatom abbé Geoffroy prvi je lansirao feuilleton kao novu književnu vrstu i privukavši pažnju čitalaca stvorio modu, koja je zavládala štampom svijeta. Objavljujući svoje kazališne kritike pod crtom »u razizemlju« – *Journal des Débats*, G. otvorio je novo poglavlje u historiji žurnalizma, i od njegovih dana njeguje se feljton u raznim oblicima: književnog prikaza, likovne kritike, novele, ili romana.

FEME (Fehme, Vehme), savez, sudski savez, zajednica, vrsta javnog ili tajnog suda u XIV i XV st. u Westfaliji. Sudovi zasjedaju tajno izričući smrtnu kaznu, koje izvršavaju odmah vješanjem okrivljenika o prvo stablo. Zasjedaju tajno, sastavljeni od plemića i slobodnjaka, sa precizno razvrstanim hijerarhijskim odnosima. Ako se optuženik nije odazvao pozivu bio je po Femi »femiran«, t.j. osuđen i proglašen krivim, a izvršenje osude mogao je izvršiti svatko. Njihova tajanstvena parola S.S.G.G. (Krv, kamen, trava, zeleno) djelovala je i na razigranu uobrazilju nacističkih koljača u periodu 1933–1940, i mnogi su protivnici nacizma, kao femirani, izgubili svoje živote.

FENG Ju-Hsiang

Ovako ne može. »Za revolucije pristupio republikancima«. Za koje revolucije? Kojim republikancima?

»Samostalnu komandu dobio 1921«. Od koga? Zašto? Kakvo je to bilo »uvodenje reda u provinciji Šensi? U vezi s kim, protivu koga? Šta znači da se je »poslije toga isticao i u drugim oblastima, ugušivanjem banditizma«, a taj banditizam nije niti pod navodnicima? Čime se je isticao? Time što je bio kršćanski general? Kasnije upravlja »sjeverozapadnim oblastima«, koje su to? U ime koga? Gdje? Na kraju balade pristupa Kuomintangu, pa je onda 1929 isključen. U jednu riječ blesavo.

FENIER (FENIANS)

Stvoren je i pojam fenianizam, za ovaj pokret koji traje od 1829. Nije tačno da je udruženje Iraca Fenians osnovano u Americi 1858 nego 1829 po Smithu o'Brienu, na čelu Sinnfeinovaca, od Fianna, a ne Fian, kao što je ispravljeno: udruženje dobilo je svoj naziv po imenu kaste legendarnih ratnika, sa mitskim herojem Finn na čelu. Godine 1848, pošto su neuspjeli prvi teroristički pokušaji, organizatori su prešli u Ameriku. Prema tome, kao što je već rečeno, udruženje nije osnovano u Americi 1858, nego desetak godina ranije. Poslije nekoliko jalovih pokušaja da se digne ustanak, i serije neuspjelih atentata (1869–73) iz pokreta razvile su se daljnje revolucionarne lige za irsko oslobođenje. Neka se sve što je već rečeno u napomenama o tome skupi na jednom mjestu, provjeri i usporedi, da ne bude zbrke!

FENOKOPIJA

Citiram: »Modifikacija organizma, koja nastaje djelovanjem faktora, kakvih nema u prirodi (rentgenske zrake, kemijski spojevi, visoke i niske temperature), a slična je nekoj mutaciji.« To se sve zajedno zove logika Ivančice. Naše drage Ivančice, koja ovdje u našoj Enciklopediji smiono tvrdi, da rentgenskih zraka, kemijskih spojeva, visokih i niskih temperatura – U PRIRODI NEMA! A sve to čega u prirodi nema slično je »nekoj mutaciji«.

FENOLON, François de Salignac de la Mothe

Evo kako se kod nas prepisuje: Fenelon postaje Fenolon! Ajde neka nam se i to desi. Ovako ne može. Po x-ti put molim da mi se naznače autori, jer ovako radim slijepo.

Kod enciklopedijskog prikaza Fenelona treba uvažiti i razmotriti sljedeće elemente. Po svome ukusu i načinu pisanja, po svojim pogledima i kao ideolog i kao biskup bio je posljednji reprezentant XVII stoljeća. Pisao je za aristokratske kneževske, plavokrvne djevojke i kao takav, dakako, Fenelon spada među odgojitelje ženske djece. To se kod nas formulira da je: »Znatno utjecao na osnivanje zavoda za odgoj djevojaka« i t.d. Pišući prozu klasičnom elokventnošću, sav prožet poetskim zanosom biblijskog prozaiste, ovaj pisac poznatih dijaloga i pisama akademiji predlaže zapravo same praktične stvari: da se pokrene rječnik i t.d. Sve što je objavio o problemu poetike (tragedije, komedije i t.d.), sve su to tekstovi visokog crkvenog dostojanstvenika, koji ni jednog trenutka ne gubi iz vida visoku, gotovo vrhunaravnu svrhu biskupskog uzvišenog poziva. I njegov *Telemah* je takva jedna pedagoška poema većega stila, da bi svome gojencu vojvodi od Bourgogne opisao čitavu panoramu svih civilizacija antičke prošlosti: od bogova do helenskih junaka. Tu je Fenelon poklonik i imitator Homera, i onda kada veliki Homer drijema, on drijema s njim. Čitava stvar oko problematike Fenelonove ne bi bila tako fatalna, da se u svome »Telemahu« nije dotakao neuralgičnih predjela, a to su bila otvorena pitanja oko vladavine i metoda Louisa XIV. To je dalo poticaja dvorjanicima i intrigantima da otpočnu svoje poznato djelo potkopavanja ugleda liberalnog biskupa na najvišim mjestima. Očito iritiran, Fenelon je u svojim dijalozima pokojnika zaputio se za korak dalje. Počeo je da govori o francuskim kraljevima direktno, na način, u ono doba jedva spojiv s dobrim običajima dvora i dvorskih ulizica. Biskup je progovorio o kraljevima prilično grubo, neuvijeno, kao o nasilnicima, s očitom namjerom da tu čeljad ukroti višim principima morala i rodoljublja. A kada se kasnije upustio u još opasniju pustolovinu, da progovori o bogu na način nepodudaran sa stilom i ukusom onih fraza, koje su se njegovale kao mjerilo jedino dobrog i jedino ispravnog teološkog tona, Fenelon se našao zapleten u jednoj aferi, u kojoj je čas dobio a čas gubio i koja ga je na kraju upropastila. Postao je definitivno sumnjiv, pomalo konfiniran u Francuskoj, uklonjen sa svoje biskupije i t.d. Čitav mali roman u vezi sa kvijetizmom i sličnim problemima. Sve to o Fenelonu iz ovih devet redaka ne zrači.

FENOTIP

Citiram: »(Pojavni oblik), vanjski izgled organizma, kakav se razvio pod utjecajem okoline – vanjskih faktora (vlaga, svjetlo, temperatura, hrana), nasuprot nasljednoj osnovi – unutarnji faktori (genotip).« Ovaj fenotipski esperanto čisto je bulažnjenje. Kako suradnik može da obrađuje takve stvari? Dati nekome tko se u to razumije.

Generalna napomena.

Hoćemo li pisati feno-genetika, ili phaenogenetika, phaeno-logija, phaenomen, phaenomenalizam, phaenomenologija?

FERDINAND II KATOLIČKI

Da se odlučimo hoćemo li pisati Španija ili Španjolska. Ovaj duplicitet svakako da se ukloni! Ovih Ferdinanda ima sva sila. Da se skupe svi na jednom mjestu, kako bi ih čovjek mogao redigirati pregledno.

FERE, LA

Tvrđava u staromodnom sjeverofrancuskom fortifikacionom sistemu. Kaže Ivančica da je »poznata iz Prvog svjetskog rata«... Kako je poznata? La Fere bio je jedno od važnih uporišta glavne odbranbene linije Hindenburg, od oktobra 1918, dakle već u finišu. Bila je poznata i iz bitaka 1914. Postoji još jedna La Fere, koja nije La Feroise nego La Fere Champennoise. Ovo drugo mjesto isto tako sa 2141 stanovnikom, mjesto je poraza Savezničkih četa u okviru velike bitke 8 – 10. X. 1914.

FERENCZY, Karoly

Mislim da je umro. Kod njega su učili i neki naši ljudi. Ništa mi nije poznato da bi bio propagatorom nekih naročitih elemenata mađarskoga folklor. Obratno, bio je koloristički naturalista, s jakim sklonostima za genre.

Tih Ferenczya ima čitava jedna galerija. Generala, pravnika, dvorskih gospođa i pisaca. Ako već ulazi Karoly onda Ferenzy Istvan (1792–1856) ni po čemu nije manje važan. Isto tako Ferenczy Jozsef pisac mnogih političkih monografija, a naročito historije mađarske žurnalistike, i t.d. Hungaricu bi trebalo revidirati i ponovno pomno pregledati.

FERGUSON, Adam

Red 4, 5, 6, 7 se briše. Što je sa Ferguson Jammesom i Ferguson Samuelom?

FERMAN

Vidi Rj. J.A. Baš nikako da navedem naše suradnike da obrate pažnju i toj ediciji.

Ad F

NAPOMENA

Riječi FERMEN, FEREDŽA, FENJER, FIRALE i FES spadaju zapravo u rječnik. Da se provjeri šta o tome kaže Rj. J. A.

FERMANAGH

Ivančica kaže: Glavni grad Enniskillen. Glavni grad jedne grofovije? Navodi se 53.044 st. (1951). La Rousse navodi 58.000 st.

FERMO

Ovi epiteti, povijesni grad, lijepi grad, stari grad i t.d. vrijede za sve talijanske gradove. Pitamo se, koji grad uostalom i nije historijski grad? Kad se kod Ferma već navode »spomenici iz rimskog doba«, neka se navede da tamo i nema baš mnogo spomenika iz rimskog doba, nego nekoliko sarkofaga i sasvim neznatne ruševine jednog teatra. Ovaj rimski Firmum Picenum, u periodu srednjovjekovnih borbi, ostao je papi vjeran i pretrpio nekoliko opsada i pljački od Friedricha Barbarosse pak dalje. Da se tamo danas uzgaja »svilena buba« – uz »staru katedralu i biblioteku«, to je doista dirljivo.

FERNKORN, Anton Dominikus

Kaže naš referent: »Radio je portretna poprsja (Franjo Josip I, Radetzky, Sv. Juraj u Zagrebu).« Franjo Josip I, kao portretno poprsje je čitava figura, a Sv. Juraj je konjanik, isto tako kao i Jelačić i princ Eugen u Beču.

Nikako se ne možemo sporazumjeti oko najelementarnijih stilskih konvencija u okviru ovog našeg relativno ipak jednostavnog posla. Citiram: »Njegovi radovi imaju obilježje

tehnički vještog eklektika, bez originalnosti«... Pitamo se – koji je eklektik originalan? Sve se to može reći i mnogo jednostavnije: tehniči vješt eklektik.

FERNANDO DE NORONHA

Vulkanski otok. Citiram: »U njegovoj blizini nalazi se još nekoliko malih otočića«, i t.d. Dragi naši mali otočići: Ako su otočići, ni u kom slučaju neće biti veliki otočići, nego sasvim maleni.

FERRARI, Defendente

Ukus mu se nije podudarao sa konvencionalnim talijanskim ukusom onoga vremena. Sklon više nordijskoj gotici, dakako da je pobudio zanimanje kod Strossmayera.

FERRARI, Gaudenzio

Da se provjeri njegova relacija sa Leonardom. Slikar slab i beznačajan i sve što je ostavio ne vrijedi mnogo. Ovdje ga miješaju s Leonardom kao da su ekvivalenti.

FERRE, Charles Théophile

Da se provjere svi podaci. Bio je delegat na policijskoj prefekturi, a to se nije zvalo »šef policije Pariske Komune« i t.d. i t.d.

FERRER GUARDIA, Francisco

Kao što je redigirano: osuđen na smrt strijeljanjem. Izvršenje smrtne osude izazvalo je, i t.d. Neka se donese slika, ako je moguće. U periodu pred samim Prvim svjetskim ratom izvršenje te smrtne osude bilo je temom propagandističke grafike. Valjda se može naći koji primjer.

FERROUD, Pierre-Octave

Citiram: »Ferroud je u svojim objektivno i intelektualno koncipiranim djelima izbjegavao svaku osjećajnost«. Dakle ne samo objektivno, nego i intelektualno koncipirana djela. Moglo bi se reći da je kloneći se sentimentalnosti imao neobično razvijen osjećaj za ljepotu kontrapunkta i raffinement harmonije. Ili tako nekako.

FERTILIZACIJA, v. Oplodnja

Hoćemo li ostati kod Fertilizacije ili Fertiliteta? U svakom slučaju neka se obradi ovdje.

FES (Fez, arapski *Fas*)

Izgovaramo Fez. Nije grad u Francuskom Maroku, jer Francuski Maroko nije više Francuski Maroko. Nije središte islamske kulture u Maroku, jer to nije. Nisu ga godine 1911 osvojili Francuzi, jer ima mnogo komplikovaniju historiju. Što se s njime zbiva od 1806 do danas, o tome nema ni riječi. (Ivančica).

FETIS, François-Joseph

Briše se iz principijelnih razloga: »jedan od najistaknutijih muzikologa svoga vremena«, jer se time, kao što je već x puta rečeno, nije reklo baš ništa!

FETTI, Domenico

Da je netko radio nešto »isprva«, a zatim – da je opet nešto radio »kasnije«, da je netko među prvima, da je jedan od prvih, da je jedan od prvih isprva ili kasnije radio ili ne radio, to postaje potpuno blesavo, a što je najžalosnije, to se plaća kao naučni rad. Fetti je učenik

Caravaggia, od koga je naučio da mrzi akademijski način slikanja više, nego da poklanja pažnju svladavanju oblika. On kultiviše venecijanizam i smatra se, da je sretno povezao venecijanizam sa evropskim stilom u pastoznu i harmoničnu cjelinu čiste i pune palete, koja predstavlja uvod u kolorističke intonacije XVII st. U Mantovi je ostavio svoje najsretnije inspiracije.

FEUDUM

FEUERBACH, Ludwig. Sva njegova osciliranja pro i antihegelijanska. Njegova braća Anselm, arheolog, Karl Wilhelm, matematik, Eduard August, profesor prava, Ludwig Friedrich, orijentalist i otac Paul Johann, kriminalista.

FEUILLANTS, CLUB DES-

Da se doda kao što je naznačeno: Tu su se javljali kao govornici: Mirabeau, La Fayette, André Chénier i t.d.

FEYDEAU, Georges

Njegovi vaudevilli pomalo prestaju da budu to što su bili, pretvarajući se danas, kao bogata lepeza zapažanja, u veliku panoramu svjedočanstava o jednom vremenu kojeg više nema. Ušao je u historiju drame kao živ podatak. Ono, što se kod Feydeaua smatralo svakodnevnim prolaznom, čak vulgarnom bouffonnerijom, postaje pred našim očima ogledalom epohe, ogledalom na živoj sceni, koja i danas djeluje punom svojom snagom.

FEZAN

Saharski predio južne Libije između 24–28 paralele, taj se kraj razastro preko pustinskih visoravni i pješćanih sipina i oaza oko Mourzouka.

9. XI. 1951. politička komisija Ujedinjenih Nacija odglasala je rezoluciju, kojom se Tripolitaniya, Cyrenaica i Fezan ujedinjuju u slobodnu i nezavisnu državu Libiju, koja prema tome pravno postoji od 10. I. 1952 i t.d. (Ivančica).

FIAT LUX, FIAT VOLUNTAS TUA

FIBICH, Zdenek

»Zastupao je kozmopolitski smjer«. Hoće li to da bude formulacija za stopostotnu negaciju, u smislu Ždanovljeve teze o kosmpolitskoj багаži? (Kosmpolicićeskaja svóloč?)

FICHTE (Johann Gottlieb) i njegov put od Rousseaua i francuske revolucije do poruka njemačkome narodu.

FICHTELGEBIRGE

Hoćemo li i ovu vrstu jedinica unositi kao posebne jedinice? Mislim da se sve to može prikazati u okviru zajedničkog članka Njemačka, ali kad je već ušla i kad ju je obradila Ivančica evo što ona kaže: »Najviši vrh Schneeberg, 1051 m. Kamenolomi«.

Kad su već kamenolomi tu, kojih naime tamo uopće nema, zašto nije navedeno da se na padinama gorja razvila industrija porculana, stakla i tekstila, da je pučanstvo veoma gusto, da šumarstvo nije rentabilno, a da je produkcija plemenitih metala, poznata vjekovima, presahla. Da postoje rudokopi, intenzivno razvijena prometna mreža, turizam i t.d. i t.d.

FICHU, kao sastavni dekorativni dio ženske toalete. Draperija od čipaka ili svile, koja se nabire oko ženskih ramena.

FICINO, Marsilio

Platonista; učitelj Jana Panonija i t.d. Važno ime za prodiranje humanizma u našoj i u svim ostalim podunavskim zemljama.

FIDEIZAM

Razumom se ne može spoznati istina, nego samo bogom. Za našu Enciklopediju bilo bi zanimljivo, da se opet jedamput podvuče hipokritsko stanovište Vatikana. Po Vatikanu, u oblastima prirodnih nauka razum može da dopre do istine i po zakonu vlastitih snaga. Crkva je prema tome, zvanično, antifideistička.

FIEDLER, Konrad, njem. filozof

Nije filozof, nego – »Kunstförderer«. Napišite likovni kritičar. Estetski idealista. Napisao niz djela iz područja umjetnosti, propagirajući pojedine umjetnike i njihove umjetničke programe (Böcklin, Feuerbach, Thoma, Marées).

FIELD, John

Kaže »engl. pijanist«, rođen u Dublinu, djelovao u Rusiji, smatraju ga Ircem. Da se provjeri. Njegovi nokturni nisu bili uzorom samo Chopinu. On je prvi komponovao tu muzičku formu, i prozvao je nokturnom.

Generalna napomena.

Fieldova i Fieldinga ima serija. Naročito da se ne zaboravi Henry Fielding. Prvi realistički svijestan borac protivu sentimentalizma u beletristici. Isto tako da se ne zaboravi Feme, politički problem iz najnovijeg vremena, kada su nacisti izvršili čitav niz političkih umorstava pod tom sredovječnom parolom.

FIESOLE, FRA ENGELICO

FIGARO

Beaumarchais. *Figaro* kao satiričan list, 1825. *Figaro* od 1854, 2. IV. i njegov put preko Drugoga Carstva, kad 1867 postaje politički dnevnik sa čuvenim pamfletistom Rochefortom na čelu. Od sloma Carstva 1870–71 *Figaro* postaje royalistički organ, a to je ostao do danas. Građanski konzervativan list, po tradiciji i zakonu tromosti nacionalistički, revanšistički barjak sa izrazitim imperijalističkim programom. Organ finansijskog kapitala, religiozan, organ novčarske i plavokrvne elite, uvijek u dostojanstvenom kostimu parmaljubičastog, kardinalskog stava. Uvijek u prvom planu parlamentarnih bitaka na desnome krilu. U predvečerje Prvog svjetskog rata na čelu sa Calmetteom, koga je ustrijelila godine 1914, juna, gospođa Callaux. Čuveni redaktori de Flers, Fr. Coty, F. produžuje poslije okupacije kao jedini pariški list pod svojim imenom jer je poslije ulaska Njemaca prestao da izlazi.

FIGURA

Od lat. *figere*, figurativno, figuracija i t.d. Oblik ljudskog obraza, čitava pojava čovjeka, naročito naglašena ličnost, kao figura tipična za taj i taj period, vesela, žalosna, imponantna i t.d. i t.d. Figura u književnosti, u plesu, u vladanju. Obličje uopće u likovnim vještinama: u koreografiji, u baletu, na ledu, u sportu, u atletici uopće, u geometriji, u

taktičnim vojnim vještinama, u paradama, u gramatici, retorici i logici: način govora, izražavanja i zaključivanja. Figura kod karata. U dekorativnoj i primijenjenoj umjetnosti, u prenesenom smislu, u plastici: figurina.

Figurirati, oblikovati, biti oblikovan ili učestvovati kod oblikovanja. Predstavljati nešto alegorijski ili doista. Stil i način figuriranja i t.d. i t.d.

FIJAKER

FIJASKO

Da se objasni talijanska fraza »Far fiasco«.

FIIJ

Generalna napomena

Brisanje redaka u ovoj posljednjoj redakciji ne znači per saldo ništa drugo, nego povećavanje suvišnih izdataka. U vezi s tim: revizija alfabeta ELZ III imperativno se nameće kao jedan od najosnovnijih zadataka. Netom bude u grubim potezima svršen posao oko ELZ II, odmah da se obrazuje komisio na tijelo za reviziju alfabeta ELZ III etc.

Fiji, opet dragi ovi naši »otočići«, mnogo poštovane i drage naše Ivančice. Pišemo često fonetski, a u ovom slučaju, gdje se fonetika sama po sebi tako reći nameće, jer te otoke od pamtivijeka zovemo Fidži, tu smo etimolozi.

Fidji (franc.) ili Fiji (engl.), a ako već Fiji onda i Viti, polinezijski arhipelag – 18.360 km² ili 18.223 km²?? Da se provjeri, isto tako kao i broj stanovnika 157.000.

Bitno je da se kaže da Fidži leže na glavnom pomorskom putu San Francisco – Sidney u Australiji, i to da im daje naročito trgovačko i strateško značenje. Fidži vezani su kablovima sa Kanadom, Australijom i Novom Zelandijom. Viti – Levu, željeznička linija 193 km. Amerikanci iskrcali su se na Fidžima 16. X. 1942, važan historijski datum Drugog svjetskog rata.

»**FILARIJE**, grupa parazitenih crva oblića.«

Ti oblici »puštaju u krv svoje mlade (mikrofilarije). Prenose ih komarci«. Koga prenose? Ove mlade crve obliće? Filarije, to su očito uzročnici oboljenja ove tropske bolesti, zanimljive sa medicinskog ili veterinarskog stanovišta. Bilo bi uputnije te uzročnike svrstati pod jedinicu Filariasa, kao naslov bolesti, a pojednostavniti čitav tekst u okviru samog prikaza. Najprije Filariasa, a zatim uzročnici!

FILET de BOEUF, ili goveđi, jelenji, srneći, riblji, od peradi, ptičji file. Ploča mesa izrezana između bubrega i bedara, sosirana šnicla, buteršnicla.

FILIR

Kovan prvi put u XIII st. u gradu Hallu, odatle Häller, madžarski Filler. Za vladavine Anjouvinaca proširio se u zemljama anjouvinske krune, i zvali su ga bijeli ili crveni, prema količini srebra. God. 1858 iznosio je 1/240 Forinte, t.j. 1/4 Krajcara. 1/100 dio Krune, kuje se od bronz e sa težinom od 1, 2/3 grama u komadima od 1 ili 2 Filira, od god. 1892, kad je u Austro-Ugarskoj uvedena krunska valuta (100 Filira 1 Kruna).

FILISTEJCI, v. Filistri

Zašto azijski narod? Oni su 1200 god. pr. naše ere posjedovali Palestinu. Ništa im nije uspjelo svladati Izraelce, jer su Izraelci svladali Filistejce, a biblijske knjige Staroga zavjeta (teme o kraljevima) i ne govore ni o čem drugom nego o tim borbama. Kaže autor: »Od sredine VII st. historija ih više ne pominje«. Od kojeg VII st.?

FILIT

Kao što je redigirano.

Red 5. Filiti su kod nas rašireni kao sastavni dio paleozojskih škrljaca. Upotrebljavaju se za pokrivanje krovova.

FILMSKA INDUSTRIJA

375 redaka. Maksimum 80–100 može da ostane. Pokušao sam da čitam, isprecrtana prva, druga, treća i četvrta strana, dokazom su ove moje lektire. Slučaj je beznadan. Ovako nepismene saradnike ne bismo trebali angažovati.

Kod ove vrste stručnjaka, najbolje da ih pozovemo da nas snabdiju egzaktnim materijalom. Veće koristi od toga biti ne će, zapravo samo bacanje para. Bolje mu je onda platiti građu u punom iznosu, nego ova vječita prepisivanja, dopune i korekture.

Filmska industrija može da bude samo podčlanak, upravo dopunski dio jednoga članka o filmu, ako se ne budemo odlučili za jedinicu Kinematografija.

Film, engleska riječ, znači traku. Fotografiska traka u kinematografskim aparatima. Isto tako i u fotografskim aparatima. Scenarij za čitave kompozicije. Tekst montiran za prikazivanje. Film je savitljiva, prozirna traka od otpornog celuloida (lako upaljiva), ili od acetatin celuloze, prelivena emulzijom. Film je nijem uz pratnju muzike. (Orkestar ili gramofon). Sonoran ili zvučan film, sinhrono zvučan sa slikom koju odražava.

Filmologija, kao posebna jedinica. Voditi ga u evidenciji s obzirom na jugoslovensku filmsku produkciju.

FILON (Philo Judaeus)

Predstavnik helenističko-židovske filozofije (oko ←20 → 40). Tražeći kompromis između starozavjetne religije i helenskog shvatanja života i filosofije, Filon je kompilator da bi dao osnovu za zbliženje kršćanske teologije i helenske filosofije.

Verificirati i preraditi, šta je bilo s njim i s njegovim teorijama u Srednjem vijeku?

Ad FILOZOFIJA I FILOZOFI – razni tekstovi

Generalna napomena u vezi sa pseudofilozofskim tekstovima. Ne treba ići u detalje. Dovoljno je objašnjenje pojma u glavnim potezima, sa jednostavnim i poučnim primjerima kao eksplikativnim tekstom, da čitač može jednostavno shvatiti u čemu je stvar po citatu navedenog primjera. Rečeno je već da je najbolje te pojmove objašnjavati citatima klasika. Što se tiče tih pojmova koji se konstantno rotiraju uputnicama, bilo bi oportunije da se igra s uputnicama svede na minimum.

FILTRACIJA

Prokapljivanje jedne tekućine (tečnosti) kroz filter. Prema tome može da uđe pod generalnu jedinicu Filter.

Filter, starogermanskog podrijetla filtrum, šupljikavo tijelo; aparat kroz koji se procjeđuje neka tekućina, da bi se očistila od tvrdih dijelova. Filter u radiju, kod fotografiranja, u tehnici. Filter od plisirane hartije za odvajanje tvrdih dijelova ili bakterija (filtrovi). Filtrovi za kućnu ili industrijsku upotrebu, za ocjeđivanje vode. U radiotehnici, u mikrobiologiji: virus filtrans!?. Kod ove terminologije ne znam tko je prozvao talog koji ostaje poslije filtracije: kolač?

Treba bogato ilustrirati, a ove tehnološke tekstove po mogućnosti pojednostavniti.

FINALE

U muzici: va bene. Finale kod raznih događaja društvenog karaktera. Finale apsolutističkog ili parlamentarnog režima. Poduzeća, banke, ljubavi, afere i t.d. Historijski. Kod muzičkog finala naveo bih nekoliko primjera: *Don Juan*, Mozart, Rossini, Berlioz i t.d.

FINCK, Heinrich

Muzikus na poljskom kraljevskom dvoru u Krakowu, zatim u Stuttgartu, Salzburgu i Beču. Kompozitor pjesama, moteta i himni. Kompozitor njemačkih svjetovnih – »popijevaka«? Red 4–5 se briše.

FINIGUERRA, Maso ili Tommaso di Antonio

Bilo je već rečeno da se objasni što je »niell«? Nielliranje objasnio sam već u posebnoj napomeni. Rečeno je u okviru generalne napomene da nema nikakva smisla objašnjavati pojedine pojmove zagonetkama.

FINKELSTEIN, Heinrich

Kao što je redigirano. Pionir moderne pedijatrije. Istraživao kvalitativnu i kvantitativnu prehranu kod poremećaja prehrane dojenčadi.

FINMARK

Zašto njemački, kad je Finnmarken? Da se provjeri 48.151 km² ili 48.645 km². Granitna visoravan na 1000 m nadmorske visine, u neposrednoj blizini ledenih masiva. Gulf-stream čini klimu podnošljivom. Glavno mjesto Valdsö, uz gradove Vardoe i Hammerfest. Glavno mjesto nije Hammerfest. (Ivančica).

FINSEN, Niels Ryberg

Generalna napomena

Nobelovaca ima sva sila! Bilo bi najbolje, da se odredi konvencija kod pojedinog nobelovca na formulu leksikografskog minimuma: Nobel 1903.

U vezi sa tekstom o Finsenu: »Koncentrirano lučno svijetlo«! Bogenlicht? Finsenova terapijska metoda s pomoću svjetlosti. On nije liječio samo Bogenlichtom, nego i sunačnom svjetlošću.

FINSKI ZALJEV

Opet je sastavljen od »brojnih otočića«!

Finski zaljev oplakuje rusku, finsku i estonsku obalu u dužini od 420 km od istoka na zapad, u obliku mješine, kojoj je grlo široko 65 km, a dno 125 km. U Finski zaljev utiče Neva, a zaleđen je od novembra do maja. Onih 160 dana možete brisati kao nonsens.

FIORENZA di LORENZO

Citiram: »Radio je slike za crkve i slikarije na zastavicama«. Takav način izražavanja ne može se podnijeti. Isto tako čista ventrieloquencia: »Unio je u umbrijsko slikarstvo elemente firentinske renesanse« i t.d. Ništa nije pod bogom unio, nego su njega unijeli u drugi razred i pokopali ga kao drugorazrednog slikara, s pravom. Počeo je pod dojmom Benozza Gozzolia. Tačan u obrisu crteža, korektan, bezidejan i neinvenciozan; tvrd u tretmanu boje, slikar koji odražava svoje jače uzore: Baldovinetta ili Pollaiola, tamo gdje je najbolji. Neka se ljudi malo potrudite kod ovih prikaza, da budu konkretni!!

FIORIN, v. Floren

Ostavio bih ga pod našim narodnim nazivom Forinta.

FIRENCA

Nije to bila tema za Ivančicu. Da se obradi ponovno i iz temelja izmijeniti ton ove domaće pismene radnje. Pa ipak je Firenza bila jedan od evropskih centara humanizma, a po imenima autentičnih Fjorentinaca, centar ne samo Italije nego i čitavog svijeta in artibus. Trebalo bi nešto, dakle, reći o Firenzi i iz evropske perspektive, da se ne govori samo o fjorentinskom suknu i o Ciompima, o kojima se, nota bene, ne govori tako kako bi trebalo. Fra Angelico, Bruneleschi, Vasari, Michelozzo, Ghiberti, Donatello, Michelangelo, Medičejci, pape, banke, kondotijeri, guelfi, gibelini, Dante, ni baedekerski nije obrađeno. 39 redaka Firenza, 375 redaka Film!!!

FIRMA

Engleski *Firm*, poduzeće. Sakramenat, confirmatio, Chrisma, Unkcia, drugi crkveni sakramenat. Firmati se, biti firman, firmant. Sveta potvrda. Firma nije samo ime, nego je zaista stvarna firma. U prenesenom smislu samo poduzeće.

FIRN (staronjem. Virne)

Generalna napomena

Firn-linije. Ovih geografskih pojmova ima masa. Spadaju li u međunarodne konvencije?

FIRNIS

Najbolje bi ga bilo svrstati pod skupni članak Lakovi. Tu bi bile prikazane sve vrste lakova i sikativa, već kako se upotrebljavaju u razne svrhe. Masni lakovi, lakovi sa Damar-smolom u slikarstvu i kod restauracije slika, terpentinska ulja, zlatni lakovi, šelak i t.d.

al FIRUZABADI, Abu 'l-Tahir Muhamed ben Jakub

Ne znam što znači onaj »ak«? Ako treba da bude pred imenom Firuzabadi, onda ga je trebalo svrstati pod A! Ovako nije dosljedno. Da se provjeri godina smrti 1415 ili 1414? Da se provjeri, da li je bio arapski ili perzijski leksikograf? Svoj enciklopedijski rječnik arapskog jezika koncipirao je u šezdeset svezaka.

FISCHER, August

Kaže: »Arabist«! Krstimo ih sistematski pod skupnim nazivom kao orijentaliste. Ne treba odustati od principa. Rođen 1865, da nije umro? Tih Fischera ima mnogo. Da se ne zaboravi: FISCHER von ERLACH!

Da se ne zaboravi da Fischera ima sva sila. Fiscer de Kilverstone (I svjetski rat 1914–15!).

FISHER, Irving

Specijalista za monetarna pitanja. Zalagao se za stalnu kupovnu snagu dolara. Potpuno je suvišno šest redaka bibliografije.

FISCHER, von Erlach

Već sam ga bio jedamput reklamirao, još uvijek nije stigao. Važno ime u historiji arhitekture, s obzirom na razvoj baroka u našim krajevima.

FISTULA

Generalna napomena

»Cjevasta tvorba«, i t.d. Pitanje terminologije.

FITOPATOLOGIJA

Daje se uputnica na bolesti poljoprivrednih bilja, a da nije objašnjeno što je fitopatologija.

FLAGELACIJA

Od lat. *flagellatio* bičevanje; čin bičevanja; bičevati sebe ili nekoga. Biti bičevan. Vrsta masaže šibanjem kože, šibom, ili grubom, plosnatom četkom, da bi se ubrzalo kolanje krvi razdraživanjem periferičnih izdanaka kožnih živaca.

U historiji medicine bičevanje upotrebljavalo se za suzbijanje raznih oboljenja: paralize bubrega, smetnji kod mokrenja, a naročito u svrhu spolnog razdraživanja. Seksualna ekscitacija kod srednjovjekovnih sekta igrala je veliku ulogu.

Flagelacija je kao tjelesna kazna poznata gotovo kod svih naroda u historiji, a i crkva ju je uzakonila u VI st., pak je kao sredstvo za pojačanje dobrovoljne stege, u okviru strogog manastirskog života ostala na snazi do danas.

Flagelacija u ikonografiji povezana je sa motivom bičevanja Kristovog, koji se njeguje u slikarstvu od Mantegna i Sebastiana del' Piombo do Tintoretta i Holbeina.

FLAGELUM

Citiram: »Služi životinji za pokretanje i za stvaranje vodene struje radi bolje ishrane«. Non capisco niente. Isto tako nejasno: »Nalazimo ih i na stranicama endoderma spužava«.

Arheološka hipoteza: U ruci Osirisa, znamen vlasti. Gdje su flagellata? Proflagellata? Autoflagellata? Flagelacija? Flagelanti?

FLAGEOLETT

Hoćemo li ga pisati sa jedan »T« ili sa dva »TT«. Francuzi ga pišu Flageolet. Vrsta instrumenta, prije svega, a zatim zvuk na orguljama s uskim registrom. Opis i slika instrumenta: drvena cijev sa šest rupa i t.d. Prestilizovati muzički pojam: Flageolet, naziv za nježan zvuk gudačkih instrumenata, koji podsjeća na glas frule, a nastaje titranjem žice. To se postiže i t.d.

FLAGRANTAN

Nešto što je očito i neopozivo podudarno s istinom. Evidentno kao nepravda, zločin, zlodjelo uopće. Da se dopiše pravni dodatak po pozitivnim zakonima što se zbiva s nekim tko je zatečen na zlodjelu?

FLAJŠHANS, Vaclav

Red 6, 7, 8 briše se. Odbrana autentičnosti kraljodvorskog rukopisa, zaista nas ovdje ne zanima. A kad je već riječ o toj diskusiji, neka se uputi na Kraljodvorski rukopis! Za formiranje t.zv. progresivnog ili liberalnog načina pisanja historije, ta je diskusija bila važna. Treba je, međutim, prikazati stvarno: koji je smisao imala i kada se pojavila.

FLAKE, Otto

Relativno glasno ime između dva rata.

FLAKE, Otto

Primjer nedosljednosti. Drastičan primjer nedosljednosti. Neko se sjetio i smjestio Ottona Flaketa u alfabetar, po svoj prilici samo zato, jer je direktor Muzeja za umjetnost i obrt. U Berlinu, dakako. A kad smo već uvrstili Ottona, zašto nismo njegova oca Jakova, isto tako kulturnog historika i ništa manje važnog? Pisao je isto tako i upravo toliko mnogo, kao i njegov sin direktor Muzeja, a ne ulazi. Umro je u Lovranu, prema tome, po našem kriteriju njegovi kolege direktori muzeja uvrstit će ga po svoj prilici u Jugoslavensku. Pa kad je već ušao i Jakov Flake, zašto ne ulazi i njegov brat Johannes Flake? Bio je isto tako historik kao i brat mu i sinovac mu Otto, izdavao je časopise, napisao historiju njemačke sredovječne trgovine (Hansa), ništa manje važan od sinovca i od brata koji su ušli. A kad bismo se već odlučili na familijarno uvrštavanje porodice Flake, zašto da ne uvrstimo i Gustava, još jednog sinovca, i cousin-germaina, tim više što je bio pjesnik. Ako bi neko od ovih Flakeovaca imao da uđe kao ozbiljan kandidat za Enciklopediju, bio bi upravo Gustav Flake, jer je on po njemačkom kriteriju autentično pjesničko ime. Osim ovih postoji i švajcarski Konrad Flake (dramatik Karl Frey), a nije ušao i ne treba da uđe, prema tome Otto se u svakom slučaju briše, a Gustav ostaje pod znakom pitanja. Razmatram to pitanje detaljnije kao primjer neproporcionalnosti našega alfabetara.

FLAMANSKA KNJIŽEVNOST

Flamanska književnost je neodvojivo vezana sa holandeskom, pošto je holandska sve do XVI st. nastavak flamanske književnosti. Reformacioni raskol u XVI st., koji je doveo do stvaranja nacionalne svijesti kod Flamanaca, nije takav problem te bi se mogao objasniti mehaničkim nabranjem jedne neodređene količine pisaca, o kojima, osim registarskog nizanja, nije rečeno ništa. Problem flamanske književnosti zasniva se na studiju razvoja političke i kulturne svijesti jednog evropskog naroda, koji do danas nije izvojštio svoje pravo na suverenitet i državnu slobodu. Flandrija je kod nas potpuno nepoznata i o tome bi trebalo progovoriti neposredno i stvarno.

FLAMENG, François, franc. slikar

Sin svoga oca Leopolda Flamenga, koji nije bio manje slavan od svoga sina, a mi ga ne uvrštavamo. Cabanelov đak, portretista mondainog društva i t.d.

FLANDRIJA

Historija. Sve što je rečeno pod Flamanska književnost. Ivančica to ne može. Isto tako Flandrija kao ratište u Prvom i Drugom svjetskom ratu. Bitka za Flandriju u Prvom i Drugom svjetskom ratu, sudbonosno je djelovala na razvoj evropske civilizacije za posljednjih 40 godina.

FLANDRIN, Jean Hippolyte

Ingresov đak. Slikar religioznih motiva. Njegove slike, freske i prozorna stakla nalaze se u brojnim francuskim crkvama.

FLANEUR

Spada zapravo u rječnik stranih riječi. Spada li u Enciklopediju? Sinonim za intelektualnog badavadžiju i merakliju, koji čitka i lista, zapitkuje i njuška, sve bez reda, bez repa i bez glave. U bečkom smislu lualica.

FLANGIRATI

Ostavio bih flanirati kao jedinicu, a dodao flangirati kao lokalizam.

FLAXMAN, John

Oduševljeni poklonik antike, pročitao se u Evropi svojim ilustracijama Homera, Eshila i Dantea. Poznat po spomenicima Washingtonu, Reynoldsu.

FLECHE, LA

Što znači industrija rukavica? Postoji vrsta slavni kokosaka istoga imena, da se provjeri.

FLEETWOOD, Charles

Da se obradi kako valja da ne bi ispalo, kao što iz našega teksta slijedi, da je postigao neku historijsku karijeru samo zato, jer se našao u tzbini sa Cromwellom.

1650 odlučio je u pobjedi kod Dunbara. 1651 postao je glavnim komandantom svih republikanskih četa protivu Charlesa II. Pobijedio je rojaliste kod Worceстера, postao zapovjednikom četa u Irskoj. Kao zet Cromwellov bio je pristaša Protektorata u borbi protivu Parlamenta. Cromwell pomišljao je da ga učini nasljednikom u Protektoratu, ali mu je 26. XII. 1659 Parlamenat oduzeo komandu.

FLEMALLE, Bertholet, flamanski slikar

Ispravlja se FLEMALLE, Barthelemy, nazvan Bertholet, ili Flamael, ili Flemael. Njegovo glavno djelo *Krist u grobu* u Berlinskom muzeju. Ono sa Poussinom da se provjeri.

FLESCHE, Carl

»Madžarski violinist«? Po čemu? Sin Armina, mohačkog rabina, koji je emigrirao u Rumuniju, i bio profesor na Amsterdamskom konzervatoriju.

FLETCHER, Andrew

Kao što je redigirano. Vratio se sa Vilimom Oranskim (1688) ali je ponovno došao u sukob s vladom – da se navede iz kojih razloga, a ti su bili uglavnom što je bio odlučan protivnik Unije s Engleskom. Napisao je više djela o politici, sakupljenih i izdatih pod jedinstvenim naslovom: *Political Works* (1737).

FLETCHERIZAM

Da se ne zaboravi: terapijska metoda Amerikanca Fletchera da bi se čovjek održao u dobroj kondiciji i zdravlju.

FLETTNER, Anton

Kao što je redigirano.

I, 3: 1915 upravljao je bojnim kolima. Da li su to bili tankovi, automobili ili oklopljeni automobili?

FLEURUS

Red 2. Ugljenokop i tkaonice. Kad je već riječ o bitkama, da se navedu kronološki: 1. VII. 1690 maršal od Luxembourg porazio Austro-Holandeze pod princom od Waldecka. 26. VI. 1794 Jourdain porazio Austro-Holandeze pod princom od Koburga. 1815 bitka između Napoleona i Saveznika, i t.d. Provjeriti.

FLIRT

Engl. *flirt*, koketirati, po starofrancuskom *fleureter*. Odnositi se familijarno spram svog budućeg bračnog partnera još prije vjenčanja, kao što je to običaj u anglosaskim zemljama. Očijukanje bih brisao kao rogobatan barbarizam, koji se nikako ne podudara sa pojmom flirta. Ašikovanje ide.

FLIŠ (»Flyscht« iz njemačko-švicarskog dijalekta).

Kao što je redigirano.

FLOGISTON

Ne bih ga ostavio kao posebnu jedinicu, a ako već, onda bi je trebalo obraditi opširno. Bolje da se svrsta pod razne teorije u okviru skupnog članka Kemija.

FLORIANOPOLIS

Što znači i kad se kaže da je jedna luka – »odlična«?

FLORIDA

Sve geografske teme signirane po Ivančici na reviziju. Koordinirati s Pomorskom tako, da ni jedan podatak ne ostane neprovjeren, da se ne nađemo u makazama. Ove čudne riječi kao na pr. pamučika, mjesto pamuk, trebalo bi zaista već iskorijeniti!

FLORIDA BLANCA, DON JOSE MONINO Y REDONDO

Kao što je redigirano. Kralja Karla III.

Ponovno pitam: Pišemo li Španija ili Španjolska?

Red 6. »Pošto je pao u nemilost novog kralja« – pitamo se kojega kralja?

FLORIS, Cornelis

Ćitiram: »U flamansku umjetnost unio nove dekorativne oblike«. Čisto trbuhozborstvo. Što to znači? Kakva je to igra riječima?

FLORIS, Frans

Francuzi ga pišu François de Vriendt. Nazvan je i Franc Flore ili Floris. Prema tomu dajte mu sve tri varijante. Slikao je osim biblijskih i mitoloških tema i historijske alegorije.

Kaže se: »Jedan od glavnih romanista u flamanskom slikarstvu.« Da ne bi bilo zabune za ove »romaniste« u XVI st. bolje je reći da su »italianisanti«.

FLOTA

Sve pomorske teme revidirati i koordinirati s Pomorskom enciklopedijom i pošto je taj zadatak u cijelosti izvršen, predati ih na ponovni imprimatur.

FLOTACIJA

29 redaka, suviše. Način čišćenja (trijaže) prašnjavog ili orašastog ugljena; odvajanje minerala od zemljane mase; ispiranje vodenim mlazom i t.d. i t.d. Svesti na maksimum 15 redaka.

FLÖTNER, Peter

Nije bio kipar, nego rezbar. Crtao je modele za zlatare, za pokućstvo, bio je dekorater. Citiram: »Rezao u drvo ukrase«. Što to znači? Ili opet citiram: »Izrađivao modele za plakete«. Što to znači? Ništa. Ljudi prevode sa jezika kojim ne vladaju, na jezik kojim isto tako ne vladaju. Ili citiram: »Njegova su djela prožeta karakteristikama Renesanse, usvojenim za boravka u Italiji«. Što to znači? Ništa. Kako može jedno djelo biti prožeto karakteristikama, i to još Renesanse? Karakteristika je lična ocjena, kakva se vodi u evidenciji po policijama.

FLOTOV, Friedrich

»Le Naufrage de la Méduse« očito je nastala na temelju Géricaultove poznate kompozicije »Radeau de la Méduse«! Njemački citat je suvišan.

FLOURENS, Gustave

Tri su Flourensa: Pierre-Jean, darwinist, fiziolog i njegova dva sina: Leopold Emil, političar, i ovaj Gustav.

Flourens Gustave, kao buntovni protivnik Drugoga Carstva, suđen zbog štamparskih delikata i uvreda nanijetih caru; djeluje u emigraciji u Belgiji, učestvuje u grčkom ustanku na Kreti, sudjeluje u obaranju Carstva 1870 (4. IX.), postaje članom Komune i kao pukovnik članom vojne misije, bori se protivu versailleskih četa i pada u borbi 3. IV. 1871. Pokrenuo je u Carigradu i u Ateni novine i objavio nekoliko knjiga.

FNRJ, v. Jugoslavija

Budemo li ostali kod te jedinice, onda na ovome mjestu treba da se kaže što je.

FOERSTER, Friedrich Wilhelm

Ime glasno na prelazu stoljeća. Trebalo bi o njemu reći nešto konkretno. Što znači zagovaranje moralnog odgoja u religijskom duhu? Na Foerstera pozivali su se naročito naši liberali.

FOIX

Kaže naša draga Ivančica: »Industrija čelika, tanina i kože«! Francuski »tannerie«, nije tanin, nego strojenje kože, srce moje mamino! I to ti je neka vrsta Monaco di Baviera. (Aluzija na slučaj netočnog čitanja stranih pojmova i imena, kada je suradnik S.V. tal. naziv Münchena – Monaco di Baviera – kvalificirao kao da se radi o nekom slikaru – op. ur.)

FOLARD, Jean Charles de

Francuski vojnički pisac.

»U Stockholmu je, proučavajući rimske historičare, napisao djelo o ratnim vještinama«.

Zašto baš u Stockholmu, kad je to uradio već u djetinjstvu, i upravo zato, jer je čitao Caesara, postao profesional-vojnika litalica. Prepisujući krivo pojedine, na oko sasvim neznatne, podatke iz raznih biografija, naši kompilatori nikako ne uspijevaju da bi im pošlo za rukom da iz te materije odvoje bitno od nebitnog i važno od nevažnog. Tako se često gubimo u najispraznijem nagvaždanju, koje, nota bene, nije baš ničim motivirano. Čovjek od svoje najranije mladosti, upravo tačno: od svoje 18 godine ratuje od Malplaqueta do Utrechta, sa malteškim vitezovima bori se protivu Turaka, da bi kao pravi profesional prešao u službu švedskog kralja Karla XII i da bi se poslije uznemirenog i pustolovnog lutanja vratio kući, u Francusku, gdje će pisati vojnička djela, smatrana klasičnim sve do francuske revolucije.

FÖLDES, Béla

Ekonomista i statističar, bavio se i politikom. Od 1905 izabran na programu neodvišnjaka. Sarađivao je sa Justhom. Sve to nije važno. Šest redaka bibliografije suviše, dosta da mu se navede djelo: *A socializmus* (dva sveska, 1910).

FOLIJACIJA

Ako folijacija onda i foliaceus, na list nalik; za sve oblike koji su takvi. Folijacija znači i listanje, kao pupanje.

FOLIKULARNI KATAR

Upozorenje! Da se ostavi mješčić, a nikako varijanta mješčić, koja isto tako nije nepravilna, ali sam je negdje našao u tekstu i ne mogu da je pronađem ponovno.

FOMIN

»Jedan od prvih ruskih umjetnika«, i t.d. i t.d.

Da se vidi u Ruskoj enciklopediji, što je sa tim »jednim od prvih«.

FONDOVI

Kad se definira Fond, onda ga ne treba »u najširem smislu« svrstati pod pojam – isključivo novčanih sredstava.

Fond dolazi od lat. *fundus*, jama, najdublje mjesto jedne šuplje stvari: dno bunara, rova, jame ili vreće, mora, jezera, rijeke. Tlo kao uporište, solidan temelj. Dno stvari ili pojma, ili u moralnom smislu, slike, (najdublji dio pozadine) ideje ili djela. Isto tako dekoracije na sceni. Dvostruko dno lađe: *double fond*. Vidi plafond. Fondacije, fundamenat, fundamentalno. Fondant: pomade i lijekovi koji se tope. Tako su u Beču zvali bonbone. Fundatori. Fondacije, religiozne, državne i t.d. Fond rukovodstva u FNRJ, kao dodatak članka o fondu.

FONTAINEBLEAU

Slikarska škola. Osnovana po talijanskim umjetnicima, koji su se tu okupili na poziv i pod okriljem kralja Franje I. Pod upravom Rossa, Primaticia, tu je djelovala čitava serija slavnih umjetnika. (Roco Rossi)! Tako se pojavilo dekorativno fresko slikarstvo talijansko-francuske varijante i sa Stukom u F. udareni su temelji francuske dekorativne umjetnosti (tapiserije i t.d.).

Traktat u F. odredio je položaj članova carske obitelji poslije abdikacije Napoleonove. Čuvena šuma i perivoj!

FONTANA, Carlo

Fontana na trgu Piazza di S. Maria in Trastevere! Drugorazredan spram svojih suvremenika Berninia, Borrominia, Pietra da Cortona, Carla Rainaldia. Zašto bi baš on utjecao na barokno graditeljstvo u Austriji?

FONTANA DOMENICO

Citiram: »Predstavnik rimskog baroka potkraj XVI st.« Uzima se da predstavlja i da daje arhitektonski karakter posljednjoj fazi Renesanse, dakle prema tome nije predstavnik rimskog baroka, jer ga uzimaju da spada još uvijek na drugu obalu. Radio je za papu Sixta V i pod tim papom podigao sve svoje građevine većeg stila. On je organizovao transport vatikanskog obeliska. To se može ilustrirati.

Ograničili smo se kod Fontana samo na artiste. Fontana Felice, fiziolog i prirodnjak, zatim Giovanni Batisa, violonista-kompozitor, zatim Gregorio, matematik, nisu ništa manje važni od ovih koje unosimo. Ne predlažem da uđu.

FORAIN, Jean Louis

Citiram: »Prikazivao duhovito život ulice, umjetnika, burzijanaca«. Sve se na kraju može banalizirati i prevesti na jedan jezik, koji, ako baš hoćete, i nije netačan, i nije nepodudaran s onim o čemu se govori ili što hoće da se kaže. Uprkos tome mi vršimo ogroman napor da ove enciklopedijske tekstove – kako-tako – oslobodimo svih težina, koje ga po zakonu tromosti duha svetoga vuku u ponore. Kad se za Foraina kaže, da je »duhovito prikazivao život ulice«, takva riječ prsne kao stakalce monokla pod stopalom Rinocerosa. Nije rečeno ništa, što se ne bi moglo dokazati da nije tako, a opet zaista nije rečeno to što ima da se kaže. Forain je crtao ingenioznom lakoćom i njegova grafika treperi kao najfinija barometarska igla, reagirajući na svaku pak i najsuptilniju promjenu moralno-intelektualne i političke atmosfere onog društvenog medija, koji je on kao kroničar vremena pratio iz dana u dan u svim političkim i društvenim krizama. Nekoliko decenija Forain igrao je ulogu socijalnog i moralnog kritičara. Ironičan, uzvišen, sarkastičan a često i bolan, raspon njegovih tema kreće se od tihe socijalno-tendenciozne sentimentalne sordine do proplamsaja gnjeva, koji nije tako glasan kao kontrapunkt jednoga Daumiera, ali nije bio zato manje prodoran. Jedno relativno veliko ime. Trebalo bi svakako ilustrirati.

FORD

Da se ne zaboravi fabrika automobila.

FORMA

Forma je oblik uopće. Ovdje je obrađena samo biološki i to sasvim nejasno. Forma je način postojanja neke stvari ili pojave; u društvenim odnosima, kao manira; biti u formi: u raznim vještinama, u sportu ili u umjetnosti, na sceni, na koncertnom podiju i t.d. U kemiji, u matematici, u tehnici. Forma kao model u slikarstvu ili kiparstvu. U teologiji. U protokolu, u tipografskom zanatu. Formalno. Formalizam i t.d. Da se razradi.

FORMALAN

Vidi formalizam, kao jedinica.

U društvenoj etiketi, u protokolarnim odnosima, u organizacionim relacijama, u estetskim teorijama, u likovnim i umjetničkim vještinama. U filosofiji: metafizički sistem koji objašnjava pojmljivost prirode po formama ili zakonima mišljenja, t.j. da su oblici mišljenja elementi s pomoću kojih se može objasniti i pojmiti priroda. Prema tome, obratno od materijalističkog gledišta, formalizam polazi od misaonih shema.

Formalnost, formalan način, procedura kod izvršavanja nekih sudbenih, civilnih ili pravnih poslova, da bi se osiguralo izvršenje zakona i ugovora. Isto tako u društvenom smislu.

FORNER, Juan Pablo

Prije svega: prepis kao obično loš i površan. Španski izbor u alfabetaru uglavnom nam je dobar, gubi se, međutim, veoma često, u za nas suvišnim detaljima.

FORNER borio se protivu lošeg ukusa u tadanjoj castillanskoj poeziji, jedno ime za koje nisam siguran treba li ili ne da bude uvršteno u naš alfabetar? Kaže, »ismijava T.D. Iriarte«. Iriarte Tomas po svojim komedijama i fabulama svakako je važno lice, i u koliko ga spominjemo, trebalo bi predvidjeti da i on bude uvršten u alfabetar.

FORSSELL, Gösta

Švedski radiolog. Citiram: »Osnivač jubilarnih klinika za liječenje raka u Stockholmu« i t.d. Kakve su to »jubilarne klinike«? Nabranje roentgenske dijagnostike, radioterapije, elektroterapije, i statistike, i organizacije borbe protiv raka i t.d., što se sve zove njegovim »opsežnim naučnim i organizatornim radom«, a sve obuhvaća pet redaka naše Enciklopedije, potpuno suvišno uništavanje novaca i prostora. Ako je to ime toliko važno u radiologiji da se fiksira, ali ne na ovakav način.

FORST (ili Forst in der Lausitz)

Nije tačno. Mjesto se ne zove Forst nego Forst in der Lausitz. Prema tome je ovaj »ili« potpuno suvišan! Mjesto Forst, koje nije »in der Lausitz« je u bavarskom Pfalzu i imalo je 1925. 620 katoličkih stanovnika. Nije industrijski grad nego selo, koje se bavi vinogradarstvom. Osim toga kad već donosimo Forst in der Lausitz i ističemo tekstilnu i kemijsku industriju, bilo bi bolje da se kaže da je u toj industriji zaposleno oko 20.000 radnika, to znači gotovo čitavo stanovništvo grada. U dva i po reda prema tome pet osnovnih grešaka.

FORSTERIT

»Rijedak je«! Prema tome »forsterit – je rijedak«! To je mineral, magnezijski silikat $Mg^2 SiO_4$ i kao takav je rijedak. Sada dalje kaže autor: »Naprotiv, komponenta $Mg^2 SiO_4$ vrlo je česta kao izomorfna primjesa u olivinu.« Prema tome kao silikat je rijedak, a kao $Mg^2 SiO_4$ vrlo je česta primjesa u olivinu. Prema tome kao magnezijski silikat je rijedak, a istodobno i nije rijedak, jer je vrlo čest.

FORTEUSTIS

»U decembru 1954 otvoren prvi na svijetu aerodrom za helikoptere«. Gdje? U Fort Eustisu. U gradu je otvoren aerodrom za helikoptere?

FORT WAYNE

Ovo nabranje industrijskih artikala kao što su »elektrotehničke potrepštine, kamioni, sisaljke i cisterne za naftu, strojevi za rudnike i bageri« je mlaćenje prazne slame. Kakvi su to strojevi za rudnike? Kakve su to elektrotehničke potrepštine. Reci ma što.

FORTE

Osnovna muzička dinamička oznaka. U redu. Međutim, sljedeća rečenica: »Izvedeni su fortissimo, ff – veoma jako i t.d.« Od čega su izvedeni fortissimo etc.? Na kraju citiram: »Kao sva dinamika, i forte je relativan u snazi«. Ako već ova filozofska definicija, da je sva dinamika relativna u snazi, treba da uđe, onda bi je trebalo uvrstiti na početak. Međutim, ovaj aperçu o relativnosti snage, ovdje je potpuno suvišan.

FORTESCUE, Sir John

Kao što je redigirano.

FORTESCUE, Sir John (1394–1476), engl. pravnik. Vrhovni sudac King's Bench. Pisac djela De laudibus legum Angliae, prve historije konstitucionalnog prava, u kojoj ističe prednost porotnog suda, pravnog staleža i ograničene monarhije u Engleskoj (1468–1470). Svojom definicijom da kralj »dobiva mandat za svoju vlast od naroda« F. je odredio razliku između apsolutne i ustavne monarhije.

FORTH

Rijeka na obali Škotske. Izvire u Grampiansu, sjeverozapadno od Glasgowa, prima vode jezera Katrine i utiče u zaljevu Firth of Forth. Po Larousseu dužina rijeke je 158 km, a ne 183 kao što navodimo mi. Provjerite dužinu mosta, i ta mi je sumnjiva.

FORTNER, Wolfgang

»Jedan od istaknutih suvremenih njemačkih muzičara«. Ja bih molio tehničku redakciju ovih tekstova, da već konačno briše te epitete »jedan od« i t.d. Devet redaka za Fortnera svakako suviše.

FORTUNY y CARBO, Mariano

Kao aquafortista, kao akvarelista, kao kompozitor orijentalnih motiva (trgovci čilimova), krotiozi zmija, marokanske kafane i t.d., po tehnici i po utjecaju koji je izvršio, svakako ne treba da bude okarakterisan da je slikao u Rimu, Maroku, Parizu i Madridu. Citiram: »Ostvario je svoj slikarski izražaj, u kojemu se ističe živ kolorit«. Ovako ne može.

FOSFATIRANJE

»Željezni predmeti se jedan sat griju u vrućoj rastopini fosforne kiseline s nekim dodacima, pa se površina prevuče prozirnim tankim slojem fosfata crne boje«. Sasvim nejasno.

FOSFATNA ZGURA, v. Gnojiva

Kao posebna jedinica i to sa uputnicom, vidi gnojiva, sasvim mračno i zagonetno.

FOSFOR

108 redaka. Svakako u neproporciji sa ostalim tekstovima.

FOSFOR

»Primjenjivao se nekad u elementarnom stanju« i t.d. (red 1–4), govori se o primjeni fosfora, a da nije rečeno što je. Medicinsko historijsko razmatranje o primjeni fosfora, a i to

potpuno nelogično, jer zašto bi bilo vladalo mišljenje da fosfor može služiti »za izgradnju organa bogatih fosfatima« kad to nema nikakva smisla? U tu svrhu, kaže autor, da se izgrađuju organi bogati fosfatima – »služe samo topljivi fosfati«. Kaže da je fosfor otrov i t.d. Žuti fosfor je otrov, a crveni nije otrovan, jer nije topljiv u vodi. Prema tome nešto što nije topljivo u vodi, nije otrovno i t.d.

FOSFORILIZACIJA

»Biokemijski proces u kojem se neki šećeri kao i produkti njihove razgradnje, a i neke druge tvari spajaju sa fosfornom kiselinom.« Ovako ne može. »Neki šećeri« i »neke druge tvari«, sve kad se i spajaju s fosfornom kiselinom, još uvijek ne objašnjavaju pojam fosforilizacije.

FOSGEN

»Pri 8 °C kondenzira se u gibljivu tekućinu«. Ako je gibljiv u ovome slučaju, premda lokalizam, mobilis ili flexibilis, pitamo se koja tekućina to nije?

FOSILNE SMOLE

»Spojevi ugljika i vodik s kisikom, zamršena kemijskog sastava«. Što je – »zamršenog kemijskog sastava« – spojevi ili plinovi? Kakav je to, htjeli bismo ipak znati »zamršen kemijski sastav«?

FOSILNI UGLJEN, v. Ugljen

Fosilne smole obrađujemo kao fosilne smole pod fosilno, a fosilni ugljen, dajemo uputnicu vidi ugljen. Zašto onda kod fosilnih smola ne dajemo uputnicu na: vidi smole?

FOSS, Lukas

Unosimo masu američanskih kompozitora potpuno mehanički. Čovjek je rođen 1922, danas ima 34 godine, posvećujemo mu šest redaka?

FOTOHROM (grč. fos svijetlo i hroma boja), v. Asfaltna štampa

Asfaltnoj štampi posvetili smo u ELZ I, 248 tri reda. Tamo smo u zagradi objasnili asfaltnu štampu kao fotohrom, a ovdje dajemo ponovno jedan redak i to s uputnicom na Asfaltna štampa.

FOTOSINTEZA

»Neke od najvažnijih reakcija u životinjskom i biljnom svijetu«. Koje su to najvažnije reakcije u životinjskom i biljnom svijetu, koje se ovdje po hiljaditi put citiraju kao neke od najvažnijih?

FOTOTAKSIJA

»Reagiranje jednostaničnih organizama na podražaj svijetla«. Kao na pr. stjenice, fototaktične životinje, koje se sklanjaju u mrak, kad se čovjek pojavi sa svijećom u sobi. To su takvi jednostanični organizmi. Zatim »fototaksija je jedna od taksija, kao na pr. termotaksija, chemotaksija ili aerotaksija. Ili taksija u kirurgiji i t.d.« Prema tome fototaksija, v. taksija.

FOUCHÉ, Joseph, duc d'Otrante

Bio je guverner Ilirskih provincija, i očito da je od nostalgije za ovom svojom lijepom karijerom i umro u Trstu! Od profesora postao je policaj.

FOUGERES

Nije departement nego arrondissement. Kakve su to utvrde iz XV st.?

FOUILÉE, Alfred Jules, Emile

Konzervativac, da ne kažemo mračnjak, reći ćemo idealistički evolucionista, kome je jedina briga da obezbijedi budućnost metafizike u ovom svijetu veoma zamršenih tehničkih i političkih iskustava, a naročito »materijalističkog nereda u glavama«. Njegova moralistika na temelju ideja, koje on zove »ideje–snage« često je negacija bilo kakvog pak i najnevinijeg materijalizma. Potpuno konvencionalan i beznačajan.

FOUQUE de la Motte, Heinrich, August, baron, pruski general (1698–1774) branio tvrđavu Glatz. Pisac memoara važnih za period Sedmogodišnjeg rata i kralja Friedricha Velikog. Isto tako Fouquet de la Motte, Heinrich Karl, baron, njemački pjesnik (1777–1843), major koji se poslije napoleonskih ratova posvećuje književnosti. Romantik, fantast, pisac drama, romana i memoara. Izdavao u Berlinu: »Zeitung für den deutschen Adel« (1840–42).

FOUQUET, Jean

Čuveni quatrocenista! Da se ne zaboravi! Nisam ga imao pod rukama.

FOUQUET, Nicolas

Kao čovjek povjerenja Mazarinovog za vrijeme Fronde bio je nagrađen po kardinalu visokim činom superintendanta financija (1653). Koristeći materijalnu prednost svog visokog položaja, sa znanjem Mazarinovim prometnuo se u gavana, koji se razmeće svojim bogatstvom, gradeći dvorove i sakupljajući umjetnine i skupocjene knjige podupirući i drugujući s najglasnijim imenima epohe u arhitekturi, slikarstvu i književnosti (Le Notre, Poussin, Le Brun, Corneille, La Fontaine, Mme de Sévigné), izazvao je protivu sebe poslije smrti kardinalove netrpeljivost vladara i mržnju Colbertovu, koji ga je lišio slobode i dao osuditi na progonstvo i doživotnu robiju. Odležavši 16 godina, umro je u tamnici.

FOUQUIER TINVILLE, Antoine Quentin

Prijatelj i rođak Camille Desmoulinsa, pristavši uz revoluciju, od policijskog činovnika postao pomoćnikom, a 1793 glavnim tužiocem. Igrao je glavnu ulogu u optužbi od Desmoulinsa i kraljice do Dantona i Hebertista; optužen poslije pada Robespierrea, branio se pred sudom, da je bio izvršno sredstvo u rukama revolucionarnoga tribunala. Osuđen na smrt i giljotiniran.

FOVILLE, Alfred de

Sedam redaka u svakom slučaju suviše. Da se brišu citati pojedinih djela.

FOX, Richard

Biskup winchesterski (oko 1448–1528). Glavni kraljev agenat u sklapanju mira u Etaples-u (1487), stvaralac saveza s Austrijom pod kraljem Charlesom VII.

FOX, Sir Stephen

Kao što je redigirano. Red 4, 5 se briše.

Da se ne zaboravi, upozorenje:

FOX, Edward, biskup, koji je izradio razvod braka u Rimu za Henrika VIII. Isto tako:

FOX, George, osnivač sekte quakera! Isto tako:

FOX, Charles James, državnik.

FRA DIAVOLO

Nije napuljski bandit, nego kalabreški brigant. Pojam ove hajdučije ne treba da se identifikuje sa pojmom banditizma. Imala je u svakom slučaju, kao svaka politička hajdučija, i svoju socijalnu komponentu!

FRAGMENT

Preraditi kao što je redigirano. Fragment kipa, sarkofaga, natpisa ili slike. Odlomak knjige ili govora. Dio nedovršenog umjetničkog djela. Fragment proze, poezije, drame ili muzičke kompozicije, i t.d.

FRAKCIJA

(Lat. *frangere, fraktum, fractio*, odvajati, lomiti dio od cjeline). U aritmetici ili u matematici pojam frakcije razgraditi poučno, jasno i detaljno. U političkim grupacijama. U kemiji. Kako dolazi do raskola na temelju frakcija, u vjerskim organizacijama i t.d.

FRAKCIONA KRISTALIZACIJA

21 redak savršeno nejasan.

FRAMBEZIJA, Framboesia

Tropska zarazna bolest sa čirevima nalik na malinu. »Sinonim Pian ili Yaws.« Suviše stručna asocijacija.

FRANAČKA JURA

Bilo bi bolje Jura franačka.

FRANAK

Da se provjeri kako se franak zove u Švajcarskoj! Mislim franken! Bilo je predmetom jedne oštre kritike u *Zürcher Zeitungu* u vezi s najnovijim izdanjem Brockhausea, gdje se pokazalo da Brockhausova Helvetica vrvi greškama, na temelju najelementarnijih zabluda.

FRANCAIX, Jean

Generalna napomena:

Kada je riječ o imenima novijega datuma, koja izbijaju u javnost tek u posljednjim decenijama, o imenima ili o pojavama, koje često ne postoje u enciklopedijskim priručnicima najnovijih izdanja ni onih zemalja kojima ta imena pripadaju: kod uvrštavanja treba da se navede uvijek izvor i motivacija zašto je pojedino ime uvršteno. Kod ovoga kompozitora devet redaka bibliografije potpuno je apstraktno.

FRANCESCO da Milano (Francesco d'Antonio da Sesto)

Kao samostalna jedinica briše se. Ide pod Kotromanić Jelisava, ili pod Anjou, ili pod Zadar, ili pod Sv. Šime i t.d. U evidenciji za Jugoslaviku.

FRANCHET d'ESPEREY, Louis, Felix, Marie, François, franc. maršal (1856–1942)

Kad je riječ o proboju kod Dobropolja (15 IX 1914), ne možemo stati na ovu kozmpolitsku distancu savršenog indiferentizma. Ta bitka imala je odlučno značenje ne samo za svršetak Prvog svjetskog rata, i ne samo za demoralizaciju bugarskih i austro-madžarskih četa na Balkanu. Anamitske čete Franchet d'Espereya pojavile su se u zoni sve do Zagreba i postale već u decembru 1918 vrlo moćan politički faktor kod stvaranja nove države. Zatim: treba da se navedu sve srbijanske jedinice, koje su se nalazile pod njegovom komandom u okviru te velike ofenzive, koja predstavlja ujedno i finale I svjetskog rata na balkanskom ratištu.

FRANCIA, Francesco, zapravo Francesco di Marco di Giacomo Raibolini. Da mu se provjeri tačno ime. »Radio je i u tehnici niella«. Tehnika niellé je particip pasiva glagola *nieller*, od talijanskog *niello*, od lat. *nigellus*, crnkast. Specijalna tehnika zalijevanja pukotina crnim metalom. Nielleur je čovjek koji radi tom tehnikom. Međutim 99% naših čitača ne će imati pojma o čemu se radi.

FRANCIABIGIO, zapravo **Francesco di Cristofano Bigi**.

On je zapravo Bigi. Kao i kod Francio Raibolinia. Da se vidi kako biste ga razvrstali. Jer ili je Franciabigio ili je Bigi di Cristofano Francesco ili je Raibolini ili nije.

Kao što je redigirano.

FRANCK, Cesar

Citiram: »Jedan od najvećih orguljaša svoga vremena«. Ne može. Osim toga zašto da organiste zovemo orguljašima? Orguljaš zvuči suviše sajamski.

Nepriznat i nepoznat za svoga života, Cesar Franck spada u one stvaraoce, koji se razvijaju čim rastu u potpunoj samoći vlastitih inspiracija, da bi iza sebe ostavili svjedočanstva, koja postaju uzorom i putokazom slijedećem pokoljenju. Poznat kao organista i improvizator na svome instrumentu, on je upravo pod dojmom orgulja komponovao svoj bogati polifonijski stil, gdje čestom upotrebom kromatskih partova sa trajno uznemirenom i živom melodijskom linijom stvara bogatu harmoniju svojih kompozicija za simfonijsku i komornu muziku.

Generalna napomena:

I tu se otvara jedno neuralgično pitanje muzičke terminologije. Dionice, kromatski pomaci, i t.d. i t.d.

FRANCKE,

mi ga zovemo Majstor, u njemačkim leksikonima je Meister. Fraza »po najnovijem mišljenju možda je identičan sa slikarom Hänselinom iz Strassburga«, citira se po podacima Brockhausa iz god. 1930, prema tome je ta »najnovija« hipoteza stara već 26 godina. Tamo se, međutim, ističe to relativno logično, jer se tom pretpostavkom poništava hipotetično podrijetlo Franckeovo kao da je rodom iz Hamburga, a zapravo nije nego iz Strassburga, a time se objašnjavaju neka njegova stilska svojstva, koja se kao južno ili sjeveronjemačka bitno razlikuju. Sve to za nas nema nikakvog naročitog značenja, i prema tome ta se pretpostavka može mirne duše brisati. Naša tvrdnja da se »na Franckeovim djelima zapaža utjecaj francuskih minijaturista« – citat je po Brockhausu VI, str. 429–30 »Sogar Einflüsse der Franz. Minijaturmalerei sind neuerdings festgestellt

vorden«. Dakle ne samo da je podrijetlom eventualno iz južne Njemačke, nego čak u novije vrijeme ustanovili su utjecaj francuskih minijaturista. Prema tome sve se to može brisati. Dosta je da se kaže: njemački slikar XV st. Najznačajnije djelo *Oltar sv. Tome* u crkvi sv. Ivana u Hamburgu.

FRANCKE, August

Bio je predmetom napomene. Ne znam da li su sve elemente napomene uvažili?

FRANCO BAHAMONDE, Francisco

Važna tema, treba je preraditi. Sve kao što je ispravljeno, u najmanju ruku. I, 19–25 i II, 1–3 svakako se briše.

FRANCUSKA LITERATURA

Napomene za recenzenta o francuskoj literaturi

S obzirom da se u našoj Enciklopediji prvi put govori (u jednoj enciklopediji) o duhovnoj problematici francuskog života, u okviru raspona koji se, uglavnom, podudara s periodom Treće Republike, pak preko konca stoljeća i dva rata sve do danas, s obzirom da je ovaj materijal za prosjek naših čitača potpuno nepoznat, trebat će kod pojedinih imena (kao i alfabetskih jedinica) posvetiti nešto veću pažnju (od obične leksikalne) pojedinim temama.

Čitajući francuske teme iz prvoga sveska, ja sam već kod pojedinih pojava, imena i lica (iz politike, nauke i vojske) uznastojao u obliku širokih asocijacija da skrenem pozornost na sva ta otvorena i zanimljiva pitanja, i bilo bi dobro, kad bi referent za francusku literaturu taj materijal pregledao, prosto da vidi, kakve su tamo date napomene i upute za tretman sličnih tema.

Uzimam primjera radi jedinicu:

Bordeaux:

tri retka s ovim komentarom: »nekoć mnogo prevođen, danas zaboravljen«.

Treba znati da masa naših interesanata prvi put vidi u enciklopediji to ime, Bordeaux, a oni koji traže eventualne upute iz same napomene da je nekoć mnogo prevođen a danas zaboravljen, ne će profitirati ništa. Posve je druga stvar s velikim imenima od polovine prošloga stoljeća do danas. Ti su velikani zlatno balzamirane mumije i pred njima pokoljenja kleče, klanjajući se glasnoj reklami koja ih još uvijek podržava na visini. Ali ono što se zove književni medij literarne mase, čitav onaj kvantum manje poznatih pojmova i imena, bude li se ta masa svela svega na tri reda, onda naša enciklopedija ne će ispuniti glavne funkcije, da postane informativnom.

Bordeaux-ova parola: *Honneur et patrie*, to je sa katoličkim receptima umiranja na polju časti bila upravo jedna od onih parola, koje su iz kasnije perspektive dvadesetih godina, u diskusijama oko Francea i Barbussea, prozване: grobarstvo. »Sloboda«, »kultura«, »demokracija«, »čovječnost«, to su bile te velike parole koje su razvrištavale diljem čitavoga svijeta sve moguće pseudobeletističke papige franačkoga kruga, a Bordeaux u tom pogledu nije bio izuzetak, i njega ide ne tako neznatna zasluga (u negativnom smislu), da je razvio golem otpor svim tim slobodarskim, parolama individualizma, sa idealima žrtve, domovine,

dužnosti i obitelji, ono što se iz Bordeauxove perspektive zove himera, nadovezuje se u falangu Bourgete, Barrese, a kasnije sa nešto odabranijim intelektualnim propagandističkim sredstvima Peguy. Ta rabota značila je zapravo (grubo), ali ne manje istinito rečeno, spremati regrute za god. 1914, spremati kadrove rojalističke pod Trećom republikom, sa dalekim, katoličkim idealom rojalističkog legitimiteta u budućnosti.

Bilo bi, dakako, idealno, kad bi netko od nas umio da veoma jednostavno i kratko, na temelju čitavog niza fakata prikaže kakvim se je bijednim, artistskim sredstvima postizavala književna karijera, kada su takvi mediocre tipovi à la Bordeaux uspjeli da odigraju ulogu porte parola u okviru jedne komplikovane političke stvarnosti, koja nije odabirala svoje glumce na sceni ni po kakvom važnijem kriteriju. Vlade, građanske vlade, imperijalističke, koje se spremaju za ratove, i u tom pogledu trebaju kadrove, ne gledaju na literarne valeure, jer, dakako, za to nemaju nikakva razloga ni tehničkog ni moralnog.

Uzimam Barrèsa kao drugi primjer.

Krug oko Maurrasa i Action Française, bio sam već dodirnuo u jednoj od svojih napomena, i bilo bi veoma dobro vezati je s ovom, iz informativnih razloga.

Barrès je i u Larousseu mizerno prikazan. ...

Još god. 1892 Desjardins počinje da igra ulogu moraliste, koji se buni protivu Zlatnoga Teleta, a Barrès sa svojim individualizmom tipa venecijanskog, nije bio samo romansier, ni samo beletrist, upravo taj mixtum compositum ovih hybrida, važno je da bude naglašeno, karakterističan je za to vrijeme. On ni po čemu nije manji fanfarone od D'Annunzia. Loraina bila je Barresova fata morgana, taj plač za izgubljenim, plavim predjelima zavičaja, koji je iz te nevine, poetske, romantične perspektive lirskega regionalizma pao žrtvom gadnog, podlog historijskog umorstva. Panama–Boulanger – »La Cocarde« (1893), parlamentarne borbe, Dreyfuss.

Ciklus Barrèsovih romana klasičan su primjer tendenciozne, političke propagande, quasi artistske propagande na bazi tradicionalizma, revanšizma i velikoga rata u ime nacionalizma, a sve pod emblemom klasičnolatinske ili klasično zapadnjačke ili klasičnokatoličke kulturne misije.

Ovo određivanje puta čitavoj jednoj civilizaciji, to upućivanje jednog civilizovanog naroda idealnim smjerom t.zv. vrhunaravne politike, to sazivanje masa, i to bubnjanje na okup čitavih generacija, ta plehmuzika na čelu goleme povorke intelektualno i moralno svrstanih četa, taj hod u pokolj i taj defilej smrti čitave nacije počinje između redaka jednoga pjesnika, koji se za te svoje kondotijerske podvige inspirirao u Sienni ili Veneciji, a pretvara se u požar bitaka i u agoniji jedne zapadnjačke civilizacije u finale nečega što je teško odrediti, a zove se propast građanske kulture. To su bili pravi propagandiste smrti, pravi pravcati njeni inženjeri, o toj francuskoj nacionalističkoj periodu koja rehabilitira nacionalističke ideje, i koja se prema tome nalazi na čelu svega što se danas zove fašističkom kontaminacijom, o tome bi valjalo govoriti u našoj enciklopediji od vremena na vrijeme onim redom, kako to pojedine jedinice eksplikativno traže. Francuski neonacionalizam razvio se u jednu intelektualnu disciplinu koja se bazirala, koja je radila i koja je djelovala u velikom rasponu od Comptea i Renana do Tainea, poigravajući se potpuno neodgovorno i moralno neskrupulozno sa elementima sistema, i poetskih formula od Hegela do Nietzschea i Goethea, a i Barrèsu je bilo potpuno svejedno koje sredstvo odabire i na koji način, ako se radilo o atraktivnim sredstvima čitave jedne lirske drogerije i

parfumerije. Ta intelektualno frizerska rabota, poslala je na drugi svijet čitava pokoljenja lubanja, i nije dovoljno da se za tu rabotu kaže da je xy bio nacionalista ili da je propovijedao nacionalističke ideje, jer se time, dakako, nije reklo mnogo. Sve bi to trebalo povezati s Maurrasovskom strujom i jedno strujanje, onog vremenskog perioda, kada je to kretanje počelo. Ono, što je Delcasse radio u parlamentu, i što je Poincareu slučajno pošlo za rukom da pretvori u djelo u Carskom Selu ili San Petersburgu, to je Barrès kao svijesno političko lice publicistički i pjesnički već dao 20 godina ranije.

Paul Bourget

javlja se po zakonu alfabetara kao nova jedinica, a i njemu bi trebalo odrediti mjesto i svrstati ga u ovom Grand Guignolu francuske pseudoliterature, jer je i Paul Bourget bio u tom enembleu jedan od tradicionalističkih trgovaca rogova. Naša enciklopedija, nažalost, iz razloga koji su jači od naše subjektivne volje, ne će biti kritična spram svih tih pojava kao što bi to trebala da bude, ali ona ne treba da bude niti suhokonzervativna do bezdušnosti, tako da se sve te nianse rasplinu do nevidljivosti.

Bourgetova antidemokratska apostaza (poslije njegova izleta u Ameriku), koju će Charles Maurras tako svesrdno eskamotirati, Bourgetov desni virage nije takva pojava koju bi u okviru prikaza njegove ličnosti trebalo prećutati.

Šta se dogodilo zapravo u tom previranju duha u Francuskoj? Prevedeno na ekonomske formule: glupani, agrarni filistri, iz kojih je zapravo progovorio instinkt, nagon zatucanosti konzervativnih seljaka, koji se grčevito drže svoje vlastite zemlje, t.j. vlasništva svojih parcela, u strahu pred grmljavinom točkova industrije, velikih gradova, kapitala i parcelacije. Držati se zemlje, brazde, (glaebe ad striptus), oranice, a čega ćeš se držati – glaebe ad striptus, ako ne grofa koji te je za tu brazdu vezao, kome ćeš se klanjati ako ne feudumu i kralju, t.j. tvojim vlastitim agrarnim feudalnim tradicijama, kada si konzervativan tradicionalista, a patronom ti je katedrala i domaći zvonik, t.j. metafizički autoritet, dakle si antidemokrata, antiparlamentarac, naročito antirevolucioner, dakle si, logično, rojalista. Za zbrku tih pogleda, za prevladavanje tih protuslovlja, Bourget je učinio sve napore da ih produbi i da ih zamagli. To sve spada u period predvečerja Dreyfusovog procesa.

Alembert, Jean Le Rond d'

Kao što je ispravljeno: »ostavljen kao nahodče pred crkvom (St. Jean Le Rond), odgojen u kući jednoga majstora staklara, izabran sa 23 godine za člana itd. itd.

Za d'Alemberta trebalo bi ipak reći nešto više s obzirom na njegov *discours preliminaire*, upravo zato, jer se radi o uvodu u jednu enciklopediju. Možda malo povišenijim tonom.

Boisrobert, Francois le Metel de

U njegovim komedijama uzeo je Molière nekoliko scena. Ako je već uzeo, uzeo je iz njegovih komedija, a ako je doista uzeo, bilo bi dobro da se navede koje su to scene i iz kojih komedija.

Bonnard, Abel

Ministar prosvjete za vrijeme okupacije. Osuđen na smrt in contumaciam 1945. Nije dovoljno. Trebalo bi reći zašto je suđen na smrt i kako to da je postao ministar za vrijeme okupacije. Prikazati ga dakle u profilu.

Bourdaloue Louis

Čuveni ispovjednik Louisa XIV. To bi trebalo spomenuti.

Bourges, (Elemir), Bourdet, Bremond

Trebalo bi reći o njima nešto više, a naročito o Bremondu.

Bashkirtseff, Marie

6–7: dovoljno da se kaže: »bogat unutrašnji život mlade, nesrećne i bolesne djevojke«.

Generalna napomena: Da su pojedinci od tih inostranaca bili u našoj zemlji, proputovali je itd. to je već nekoliko puta rečeno, da je suvišno i treba da se briše.

Svi tekstovi koji su ispravljani crvenim mastilom tako da ostanu.

Banville

3, »formalno savršenstvo i ljupka fantazija«?

Barbier

kao što je ispravljeno.

Boheme

Napomena: da se provjeri kako je do toga došlo, da se mislilo da cigani dolaze iz Češke? Da li su to bili češki cigani ili deklasirani emigranti poslije god. 1620, kao što sam ja to negdje jedamput čitao (mislim kod Friedela), a Ottouv *Slovar* o tome ne zna ništa, niti stari Larousse.

Blum Leon

Kaže: glavar, a zatim vođa Socijalističke stranke. Ni jedno ni drugo, nego njen sekretar ili predsjednik, upravo ne znam što. O pojavi, o profilu i o karijeri Leona Bluma, svakako više detalja, jer je za jedan čitav parlamentarni period poslije 1918, neobično markantna pojava.

Bodin Jean

Sa svojom demonologijom, odigrao je u podržavanju psihoze u pitanju progona vještica, fatalnu ulogu. To bi trebalo spomenuti.

Da se ne zaborave: Anouilh, Apollinaire, Aragon, Arland, Artaud, Audiverti, Becque, Benda, Bataille, Berxon, Bernanos, Camus, Celine, Cassou, Cedras, Chirico, Claudel, Coustade, Cocteau.

FRANCUSKA UNIJA

Pišemo ove retke u jeku najveće političke krize Četvrte republike i Francuske unije. Vidi Soustelleove napore u Alžiru. U smislu ustava od god. 1945, 2 novembra, a na temelju

referenduma 28. IX. 1946, Francuska unija, proklamirana tada kao neka vrsta improvizacije da se očuva kolonijalno carstvo bila je već u krizi, s obzirom na Hošiminhovu deklaraciju. Ona se osipa pred našim očima. Tema je neuralgična, s obzirom na to što mi ne ćemo pristupiti u dogledno vrijeme drugom izdanju. Poslije nove redakcije molim ponovno na reimprimatur.

FRANK, Adolf

Osnivač njemačke industrije kalijevih soli, a ne industrije kalijevih soli uopće.

Citiram kao primjer kako ne valja pisati: »S Nicodem Caro otkrio je reakciju, koja se upotrebljava kod cijanomidskog procesa, kojom se koristi atmosferski dušik«. Prije svega Nicodem Caro piše se Nikodem Caro. Prema tome: ako je Frank nešto otkrio sa Carom, onda je otkrio s Nikodemom Carom a ne sa Nicodem Caro. Ta njihova reakcija zove se u nauci: (Frank-Caro reakcija ili Frank-Caro postupak). Bolje bi bilo reći da su otkrili postupak kod cijanomidskog procesa za korištenje atmosferskog dušika. Ponovno ističem potrebu da se koordinira terminologija u srpsko-hrvatskom smislu, jer Srbi ne upotrebljavaju dušik.

FRANK, Johann Peter

Ušao je, a Albert, Bruno, Ernst, Fabijan, Felix, Hermann, Jakob, Leonhard, Ludwig, Filip, Reinhard, Sebastian i Sigismund nisu ušli. Zatim kad je riječ o Vilni kao gradu, trebalo bi znati kako se taj litavski grad danas zove. Rusi su ga zvali Vilno, Nijemci Vilna, a Litvanci Vilnius? Svakako ne Vilna.

FRANK, Waldo

Ne znam što znači kad se nečiji romani odlikuju »pjesničkim stilom i introspektivnošću«. Što znači isto tako: mistično marksistički roman? Tko je pregledao ove tekstove Željka Bujasa?

FRANKFURT

Svi na jednome mjestu Frankfurti, mogu se tek tada ocijeniti.

FRANKLAND

Kakvi su to organometalni spojevi? Što znači valencija? Kad se već spominje da je bio suradnik Lockyera zašto se ne kaže da je bio đak Liebiga i Bunsena? Kod mnogih ističemo da su bili profesori, kod Franklanda ne. Ne znam da li su metaloorganski ili organometalni? Valencija je svakako jedan pojam o kome bi trebalo nešto reći. Kakvo je to istraživanje snabdijevanja vodom?

FRANKOFIL

Hoćemo li sve ove germanofile, bibliofile i slavenofile ostaviti kao posebne jedinice? Predlažem da se brišu, jer budemo li ih ostavili kao posebne jedinice, ovom nizu neće nikad biti kraja. Isto tako i frankofobija i sve fobije.

FRANZ, Robert

»Bio orguljaš u jednoj crkvi i Halleu« i t.d. Za orguljaše smo se sporazumjeli u principu da ćemo ih zvati organistima. Organisti obično sviraju po crkvama.

FRAPANTAN

Od franc. glagola *frapper*: nešto što izaziva jaki dojam na sjetila: čuđenje, ushit.

FRAUDACIJA

Od lat. *fraus*, *fraudis*, prevara. Porezna, trgovačka i t.d. Da li smo uvrstili defraudaciju?

FRAZEOLOGIJA

Da se obradi fraza, jer bez fraze nema frazeologije.

Fraza, u doslovnom smislu, skupina riječi povezanih u okviru jedne izražajne cjeline, po smislu i po sadržaju; izgovaranje konvencionalnih i ukalupljenih izraza, koji se upotrebljavaju kao uobičajene sheme, na pr. Drago nam je, primite i ovom zgodom izraz našeg poštovanja, i t.d. Fraza, kao imitacija uzvišenog stila na koturnima, koji se upotrebljava na krivom mjestu, kad je u kontrastu sa temom o neznatnim i sitnim stvarima u nerazmjeru, takva fraza djeluje neskladno, rogovatno, namješteno, kaćiperski afektirano i nadriučeno.

Frazirati, govoriti mnogo bez repa, glave i smisla: Mlatiti praznu slamu. Fraza je izraz za naročitost obrata u slikama ili u figurama po uzakonjenim svojstvima raznih jezika. Na pr. latinska ili engleska fraza bitno se razlikuje od njemačke ili slavenske.

Muzikalna i govorna fraza prekida ritam kompozicije sa harmoničnim kadencama, sličnim retoričkim obratima i t.d. Fraza je najveća opasnost po originalnost stila. Kao isprazna, loša, šuplja ili namještena deklamacija, fraza odabiranjem nepodudarnih i nejednakih izražajnih sredstava predstavlja negaciju svake jasnoće i prozirnosti stila. Ona ubija smisao, izvrgavajući pisca opravdanom ruglu. Fraziranje u muzici i pjevanju. Na kraju, frazeologija, nauka, koja se bavi proučavanjem fraze. (Vidi sintaksa i t.d.) Tekst o frazeologiji svakako da se prestilizuje, na temelju ove male ekspertize!

FREDERIC, Harold

Red 5, 6, se briše.

FREDERIC, Leon

»Slikao različite teme«. Nije moguće. Nisam siguran da je ta karakteristika tačna. Da se provjeri.

FREDERICIA

»1849 Danci pobijedili prusku vojsku«! Suviše telegrafski u ovom slučaju. Gdje su pobijedili Danci Pruse? Ta se bitka zove pobjeda kod Fredericie, ali bi trebalo reći i u kakvom je to ratu.

FREEMAN, Joseph

Što znači da čovjek u svojoj autobiografiji »zastupa marksističko stanovište«? Ova »marksistička stanovišta« javljaju se u prikazima engleske i američke književnosti od vremena na vrijeme kao potpuno vještački umeci, bez ikakvog konkretnog značenja. Trebalo bi ih konkretizovati, i primijeniti, i objasniti primjerima.

FREEMAN, Mary

Red 4–7 opet bibliografija na rečenicu: prikazuje život u novoj Engleskoj.

FREEMARTIN

Čisti besmisao: »Spolno prelazni oblik, nastao djelovanjem hormona suprotnog spola. Na pr. od teladi blizanaca mužjak još u uterusu svojim muškim hormonima zaustavi normalni razvoj drugog blizanca – ženke, koja se nastavi razvijati u smjeru muškog spola i nastane f. Obično je f. sterilan.« Besmisao. Čovjek ne umije da piše. Ne znam tko je autor.

FREGATA

Da se ilustrira! Da se provjeri po tekstu iz Pomorske enciklopedije.

FREGELLAE

Kad ga već unosite, navedite da se latinski zove Fregellae Fregellanum. Rimljani su ga zauzeli 407, uništen je 124 pr. naše ere po Rimljanima poslije ustanka. Na tom mjestu danas Ponte Corvo ili Ceprano? Dakle nije 328 niti 125, nego 407 i 124!

FREJUS

Kad je već riječ o rimskom Forum Julii trebalo bi reći, da je taj grad bio glavna rimska pomorska baza za Galiju. 1814 Napoleon je odavde odveden na Elbu. To da se briše. Potpuno suvišno. Historijski netačno. Sam je krenuo. Nisu ga odveli.

FRÉJUS, Col de

Pa recite ljudi, da dijeli francusko-talijansku granicu i da je po tome važan. Kad već navodite tunel Mont-Cenis, recite što spaja taj tunel.

FREMIET, Emmanuel

Djelo ovog animaliste i portretiste bogato je i raznovrsno. Konjanički spomenici Napoleona, Ljudevita Orleanskog, Djevice Orleanske i monumentalna statua Ferdinanda Lessepsa, na ulazu u Sueski Kanal.

FREMONT, John Charles

Važan je po tome što je jedan od političara, koji su inicirali aneksiju Kalifornije po USA. Kao general koji je komandovao armadom Mississippi pokazao se nesposoban.

FRENEAU, Philip

»Njegove ostale pjesme opisuju prirodu i američke indijance«. Bez obzira što su Indijanci pisani malim slovom, pa ipak se ovako, dovraga, ne može pisati. Tko je taj suradnik?

FRENETIČNO

Kod frena dali smo uputnicu, ukoliko se mogu sjetiti, a to je bio Perović, na ošit. Ja sam već tada bio primijetio da bi se fren, frenitis i frenetično obradili odmah, i to detaljno, jer je fren bio glavnim motivom starohelenske psihijatrije, a teško će ga biti naći pod ošitom, tim više što se pojam frenetično uopće ne može objasniti bez frena. Frenetično dolazi, a fren ide u četvrtu knjigu pod ošit. Prema tome neka se fren obradi!

FRESCOBALDI, Girolamo

Organista, a ne orguljaš, a ako već orguljaš nikako da je »dotadašnjim orguljskim formama dodao nove-, jer ovo orguljsko ne može.

FREUD, Sigmund

Freudizam i sve što je s njim u vezi.

FRIBURŠKE ALPE

»Nagnute prema sjeverozapadu prelaze lagano u švicarsku visoravan«. Kako su to nagnute?

FRIEDEL, Charles

Kad je već ušao Charles, da ne zaboravite Friedel Egona! Bio je dobar glumac i napisao čitav niz duhovitih kulturno-historijskih kozerija! Ubio se poslije ulaska Hitlera u Beč.

FRIEDRICH, Kaspar David

»Mnogo je slikao njemačke pejzaže. Izradio ih je nekoliko u bakrorezu«. Ovako ne može. Paysagista romantik, koji je posvećivao veoma veliku pažnju nijansama u rasvjeti atmosfere. Daleki plavi obrisi planina, silueta gradova i krošnji, koje odudaraju od svijetle pozadine i t.d.

FRIGIDAIRE

Kaže se tačno da je to »trgovačka zaštitna marka«, ali samo za jednu vrstu hladnjaka na električni pogon. Frigidaire se upotrebljava kao pojam za hladnjake samo kod nas i to ne po čitavoj zemlji. Industrija hladnjaka, vještačkog leda, sladoleda i zaleđenih stvari ide pod industriju leda. Tamo neka se opišu mehanizmi kako se stvara led. Frigidaire ne treba da bude posebna jedinica.

Da se ne zaboravi Frigidno!

FRIGLIJA

Citiram: »Glavni grad njihova kraljevstva bio je Gordij (»gordijski čvor«).« Dosta mi je tih gordijskih čvorova naše Ivančice. Ne može.

FRIZATIK

13 redaka suviše. Svi detalji da se vode u evidenciji za Jugoslavensku Enciklopediju.

FROBERGER, Johann Jakob

Citiram: »Počeo se služiti nekim muzičkim ukrasima«. To da se briše. Šta znače neki muzički ukrasi?

FROBISCHER, Sir Martin

Citiram sve: »Engleski pomorac i istraživač, tražeći Sjeverozapadni prolaz, otkrio je više otoka i zaljev u Baffinovoj zemlji, koji nosi njegovo ime.« Kakav Sjeverozapadni prolaz? Sjeverozapadni prolaz za Kinu preko Arktičke Sjeverne Amerike. Kako bi inače mogao da dopre do Baffinove zemlje i tko od naših čitača može da zna što znači »Sjeverozapadni prolaz«, kada nije rečeno ni kuda ni kako i što je Baffinova zemlja. Bio je viceadmiral pod Drakeom u Zapadnoj Indiji, teško ranjen u bici kod Fort Crozona kod Bresta 7. XI. 1594, od rane umro.

FROMENTIN, Eugene

Generalna napomena na temu Fromentin. Jedna kopija da se preda Leksikonu likovnih umjetnosti kao direktiva pro futuro. Citiram tekst o Fromentinu:

»FROMENTIN, Eugene, franc. slikar i pisac (1820–1876). U sjev. Africi je našao teme za svoje slike s prizorima iz arapskog života (borbe, lov, kvalkade), pri čemu mu je uzorom bio Delacroix. Izlagao u Salonu. Kao pisac izdao je putopise po Sahari i Alžiru, psihološki roman *Dominique* (1863). Studija o flamanskom i nizozemskom slikarstvu *Les maitres d'autrefois* (1876) prevedena je na hrvatski.«

Nastojao sam da redigujem, da se u Alžiru oduševio afričkim temama, inspirisan Delacroixovim afričkim motivima. Međutim stvari nisu tako jednostavne kao što se pričinjaju na prvi pogled. Fromentin inspirisao se doista na Delacroixovim motivima, međutim neke njegove slike govore o suptilnosti duha, koji se je naročito manifestirao u njegovoj knjizi *Les Maitres d'Autrefois*. Tu je dao dokaza o svojoj širokoj kulturi, koja je teorijski i ideološki u svakom slučaju veoma važna, upravo ne manje važna od Delacroixovih razlaganja. Upravo zato, jer u ovim našim

likovnim recenzijama često zaobilazimo i preskakujemo veoma važne teme, skrećem grupnim redakcijama pažnju na sljedeće momente:

Kad se prikazuju slike ili slikari onda valja o njima i nešto reći i to slikarski stvarno. Nije dovoljno nabrajati djela i isprazno opisivati motive. Komentari i u enciklopedijskim djelima ili priručnicima, a naročito pak u našem Leksikonu likovnih umjetnosti, treba da budu stvarni likovni komentari, a to ne znači krasnoslovije trbuhozborstva. Ni u kom slučaju ne treba pisati napamet, a zatim isto tako ne treba hvaliti ispraznim frazama nešto, što je onome koji piše i onome koji čita, podjednako nepoznato. Neka se svatko tko piše ove tekstove pita: Da li mi je stvar poznata, da li mi je stvar jasna? Ako prepisujem, ne prepisujem li u prazno tako, da kad već glumim kao da podučavam druge, da li sam barem svijestan toga, da ni sam ne znam o čemu je riječ? Neka se svatko tko prepisuje ove tekstove pita, da li je zaista istina ono što prepisuje i hoće li to biti korisno onome, tko ove tekstove čita, da ga ne bismo varali i mistificirali, pretvarajući se kao da umijemo izgovoriti ono što je potrebno da se kaže, a zapravo simuliramo.

Mi smo u okviru ELZ organizovali nekakvu dokumentaciju tekstova o likovnoj problematici, sa jasnom, unapred precizno određenom svrhom, da nam budu priručni citati iz dokumentovanih izjava samih slikara, umjetnika ili uglednijih komentatora, u slučaju kad ne budemo mogli ili umijeli da nađemo pravu riječ na pravome mjestu. Princip je bio dobar, ali čitajući ove tekstove, ne vidim da se provodi u djelo. Doista bi bilo bolje citirati one umjetnike ili pisce, koji su stvaralačku strast osjećali kao svoj životni poziv, noseći tajnu umjetničkih vještina u malome prstu, nego da mi kao nevježe formulišemo stvari ex abrupto.

Sve se likovne umjetnosti razvijaju u ogromnome rasponu između misli i oblika, između t.zv. idealne zamisli i ostvarenja u materiji, a upravo u tome titranju i trajnim oscilacijama između osnovne zamisli i ostvarenja i leži zagonetka ove plemenite igre, koju do danas svi društveni sistemi koriste za apologiju svojih praktičnih ciljeva. Ne treba generalizirati i svoditi sva ta zamršena pitanja na jednostavne koeficiente, ali isto tako ne treba se gubiti niti u jalovom isticanju često suvišnih detalja. U ovakvim publikacijama kao što su naše, treba trajno imati na umu da smo svjetiljka, a to nije tako jednostavno, pogotovo u našim prilikama, gdje upravo u tim oblastima do danas gotovo baš ništa nije osvijetljeno. Ne treba se zagomilavati riječima, imenima i pojmovima. Treba da smo svjesni toga kad kažemo Caravaggio ili Donatello, da za 75% naših interesenata nismo izgovorili mnogo više od najispraznije riječi, koja po slikama kakve se rađaju u obliku asocijacija, povezanih uz jedno umjetničko ime kao pojam, ne govore mnogo, gotovo ništa!

Slikarstvo nije sastavljeno isključivo i jedino samo od odnosa boja, raspoređenih na platnu ili na stijeni, po jednom izvjesnom planu. Slikarstvo nije mehanička igra svjetlosti i sjenki, jer kad bi se u slikarstvu radilo samo o rasporedu planova ili samo o figuralnom rješavanju ljudskih ili životinjskih pojava, onda bi prikazivati slike bila stvar upravo tako jednostavna kao što je jednostavno nabranje fakata u okviru bilo kakve reportaže. Ono što su veliki majstori ostavili kao oporuku i namrli svoja vlastita svjedočanstva kasnijim pokoljenjima, to su svjedočanstva, a nisu komentari. Komentari su oduvijek zaostajali za djelima, veoma često i onda kad su se tog nezahvalnog posla primali umjetnici sami, a pogotovo onda kad su se tom rabotom počeli baviti profesionalni filistri, bukvojedi sviju vrsta, kojima je jedina hrana hartija, uprljana štamparskim mastilom. Ti moljci umjetnosti kao takvi roje se vjekovima oko grobova velikih djela. I u sanducima talenata, to su crvi koji buše i ruju, ostavljajući iza sebe samo crvotočine bez perspektive, bez svrhe i bez ikakve naročite vrijednosti. Zagomilavati leksikografske tekstove upravo tom crvotočinom, potpuno je jalov napor.

Nisu samo formalni problemi o kojima treba voditi računa kad se pišu prikazi iz oblasti lijepih umjetnosti. Riječ je prije svega i o ljudskom, što se objavljuje u umjetnosti. Bez ljudskog, umjetnost bi bila glupa i besmislena igrarija t.zv. slikarskih (pikturalnih) valeura, tog novovjekog, estetskog alfabeta, čije hijeroglifne umije da čita samo ova masa suvremenih aleksandrinskih moljaca, koja to tjera na potpuno isprazan i snobovski način. Ova pisanija oko umjetnosti kreće se u okviru konvencionalnog brbljanja o pomodnim ključevima t.zv. današnjeg ukusa. Taj dašnji ukus je nadasve sterilan i u sebi eklektičan. On je kao muha. Na historijskim cestama umjetnosti nema Kadavera ni balege u kojima te muhe nijesu okupale svoje rilo.

Po samoj svrsi naših edicija, mi prikazujemo čitavu umjetničku panoramu i prema tome mi treba trajno da smo izvan ovih esoteričnih krugova jednog određenog ukusa, prosto zato, jer naše perspektive treba da ostanu trajno sveobuhvatne. Kod nas nema mjesta za lične simpatije ili za sentimentalne sklonosti, ali ton naših prikaza ipak ne treba da bude uvijek podjednako dosadan i rogovatan kao što jeste. Nisu ni sve egipatske mumije jednako svečano balzamirane. Ima takvih imena koja treba pisati velikim slovima. Ima takvih pojava u historiji umjetnosti kod kojih je bezuvjetno potrebno da se povisi ton, a opet kod velike mase bolje je svesti prikaz na leksikografska fakta, nego govoriti kao papiga. Kada je riječ o banalnim umjetnicima (a oni predstavljaju veliku kompaktnu demokratsku većinu, za koju se ne može reći da nije bila i da nije postojala), njihova djela još uvijek zrače, postojeći samo po tome što su egzemplari jedne škole, struje, grupe ili programa, onda je trabantima mnogo oportunije posvetiti pažnju unutar same grupe. Ne treba o obretnicima i trabantima govoriti istim tonom.

S umjetnošću je kao i sa svime što se zove živo ili prirodno. Sve je to jasno i jednostavno, »mnogo jednostavnije nego što se može izraziti riječima«, a istodobno mnogo zagonetnije, nego što se može pojmiti ili izraziti, često i najsuptilnijim formulama. Tumačeći umjetnost i umjetnička djela, mi objašnjavamo velike pustolovine srca i osjećaja ljudskih. Ne smijemo se sniziti do toga, da bismo te ozbiljne i čovjeka jedino dostojne doživljaje sveli na banalnost naših tekstova. Jer ta naša rabota veoma često nije samo snimanje posmrtno maske sa mrtvog umjetničkog djela, nego živi skalpel sa živog obraza čovjeka. Naš Leksikon čitaju ljudi, koji traže od nas da im budemo vodiči na bezbrojnim raskršćima duha, ukusa i civilizacije. To nije tako jednostavan zadatak biti Cicerone za slike, za slikare, za gradove i za pojmove, koje prikazujemo riječima i to svijetu, koji ih nikad nije vidio i koji ih ne poznaje.

Molim da mi se David, Delacroix, Duval, Fromentin, Corot, Courbet, Cézanne, Degas, Derain i Denis ponovno vrate pošto će već biti definitivno redigirani.

FRONTALAN

Neka se donese i frontal: sredstvo za mučenje: stezanje čeone kosti čvornatim konopom.

FRONTEAU

Dekoratívna vrpca oko čela, još u antičkoj modi!

Front, fronta, ne vidim da je obrađen.

FRONDA, frondeur. Ovaj buntovni pokret protivu Mazarina i Ane Austrijske nikako da se ne zaboravi

FROST Robert

Bujas Željko. Sve Bujasove članke ponovno pregledati, provjeriti i preraditi. Što znači: u pjesmama opisuje prirodu i ljude nove Engleske.

FROTTOLA

Citiram: »Muzika se sastojala od nekoliko kraćih odlomaka, koji su se ponavljali na razne načine« i t.d.

FROU-FROU

Onomatopejska imitacija šuštanja tkanine ili svile; u prenesenom smislu intimno šuštanje svilenih ženskih haljina; prebiranje na gitari ili citri. (Piše se nerastavljeno). Zatim glavno lice u komediji Meilhac i Halévy-a: *Gilberta, nazvana Froufrou*, hirovita koketa.

FRUCTUS

Da li se kaže aniš ili anis?

FRUG, Semen Grigor'evič

Vidi Rusku enciklopediju šta piše o Frugu i da li o njemu nešto piše.

FRULA (Frula postranka, frula strančica)

Citiram: »U njoj se razvija ton tako, da frulaš duvajući tjera uzduh prema rupi – glasnici. Postranka zove se stoga, što se kod sviranja drži na desnoj strani«.

Svirali mi kakomu drago, od ovog tjeranja uzduha prema rupi glasnici, koja se zove i postrančica, svirke, vala, ne će biti nikad. To je isti slučaj i sa fućkalicama.

FTANITI

Ftaniti su agregat, kaže autor »onečišćen aluminijskim i td. spojevima«. Pošto su agregat onda – u pluralu – »mogu nastati raznolikim procesima« i t.d. A pošto su tako u pluralu nastali, onda u singularu »dolazi obično kao ulošci u sedimentnim stijenama«. Za štampu spremno.

FUERTEVENTURA

Citiram: »Najbliži otok afričkoj obali u Kanarskim otocima«! Otok u otocima i to još najbliži otok afričkoj obali u otocima Kanarskim. To je dobro. Reci: Otok Kanarskog arhipelaga udaljen 100 km od afričke obale, 12.000 st. Glavno mjesto Puerto-de-Cavras, a ne kao što smo mi rekli Cabras. Tri retka, jezivo.

FUGA

Red 24. »Na kraju provedbe ili pred samim završetkom fuge redovito se nalazi odlomak t.zv. orgelpunkt, i t.d.« Šta znači na ovome mjestu ovaj germanizam? Šta znači na kraju provedbe ili pred samim završetkom fuge? Na kraju kakve provedbe i čega? Isto tako red 20, 21, 22. »U trećem dijelu fuge (talijanski *stretto*, tjesnac), odgovor nastupa prije nego je tema završila, što dovodi do zgušnjavanja. Do zgušnjavanja čega? U trećem dijelu fuge u tjesnacu, dovodi do zgušnjavanja odgovor, koji nastupa prije nego je tema završila. Tu svakako autor želi nešto da kaže, ali kako je rekao – ne može.

Fuga je terminus technicus i u graditeljstvu pa se čak upotrebljava i kod nas kao germanizam. Rečeno je u principu, da ćemo ove muzičke arhitektonske forme ilustrirati grafički, za one ljude koji umiju čitati partituru, i jer će tako biti mnogo jasnije. Objasnite što znači fuga etimološki pak će biti mnogo logičnije i jednostavnije. Fuga, talijanski *foga*. Impetuozan pokret konja, govornika ili temperamenta. Vidi u Pomorskoj, jedan dio na jarbolu.

FUJI (Fujiyama, Fuji-no-Yama).

Ilustrirati.

FUKOIDI

Botanički pojam, nešto što je nalik na fukus, na lišaj. Primjenjuje se za sve fosilne alge, koje se ne mogu sasvim pouzdano razvrstati u vrstu Fucacea. Mjesto fliša trebalo bi reći da se nalazi u tercijarnim slojevima. Nisam siguran da fukoidi treba da budu posebna jedinica. Bolje će biti da se razvrstaju pod Fucus.

FULDA

Da se ilustrira. Dovoljno je da se kaže: opatija Fulda osnovana 1744 sa čuvenom bogoslovskom školom, koja je ostala kontrareformaciono ostrvo. Da se ne zaboravi rijeka Fulda i književnik Fulda, tako slabe reputacije.

FULGURIT

»Gromovna cijev, nastaje u pijesku od udarca groma«.

1. masa za električnu izolaciju, 2. visokopercentan dinamit sa magnezijским karbonatom, 3. Blitzröhre – doslovni germanizam gromovna cijev, od lat. *fulgur*, munja. Termin kojim se označuje ostakljenje pijeska, koje nastaje od temperature munje. Osim toga fulguralno, fulgurantno, fulguracija, fulgurometar.

FULLER, Henry

Neka netko zbroji sve Bujasove bibliografske podatke, ispast će nekoliko suvišnih stranica.

FULLER, Sarah Margaret

Kao što je redigirano. Uvjeran sam, da postoji čitava serija Fullera ne manje važnih od ovih koje smo naveli. Na pr. Fuller Loie, plesačica Folies Bergere i u Chateletu. Za nju pouzdano znam, jer mi je slučaj poznat, da ne treba da uđe, ali nisam siguran, da su ovi koje unosimo, važniji! Na pr. Fuller, muzikograf, njega nismo unijeli.

FULMINANTAN

Nije blještav, nego je od munje blještav: Jupiter Fulminans!

FURIOZNO

Ne može se objasniti, a da nije ništa rečeno o furiji.

Furia (furija): podzemno, pakleno božanstvo, utjelovljuje osvetoljubivost bogova; u prenesenom smislu: neprijatna, nametljiva glasna žena, simbol za pretjeranu gorljivost i zanos, bjesnoću u borbi. I t.d. Helenske furije. Erinije kod Latina: Alecto, Megera, Tisiphora.

FUSAN

Iza duže pauze evo nam opet naše drage Ivančice. »U Korejskom ratu teško oštećena«, misli se velika luka. Tih korejskih ratova bila je čitava serija.

FÜST, Milán

Trebalo bi provjeriti njegovo pravo obiteljsko ime. Isto tako i njegovu »osobitu vizionarnu snagu«?

FUTURIZAM

77 redaka, suviše. Svi elementi, kojima je potrebno posvetiti pažnju obrađeni su pod napomenom o ekspresionizmu. Članak skratiti i preraditi.

FUX, Johann Joseph

»Jedan od najznatnijih kompozitora svoga vremena«, briše se, dakako. Kad već citiramo »auctor classicus in der Komposition« trebalo bi reći koga citiramo.

FUZIJA

Prelaz tvrdog tijela u tekuće uslijed zagrijavanja. Spoj, savez grupacija, stranaka, umjetničkih elemenata, društava, u kemiji, u metalurgiji, u fizici, u ekonomiji. Vidi fuzija i koalicija. Razraditi.

FUŽINE

U Fužinama osim Račkoga rodilo se nekoliko još znamenitih ljudi. Može da se briše.